

ISSN 1691-8185

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

ALMA MATER

78
laboratorijas
BŪS ZINĀTŅU MĀJĀ

Guntis Arnicāns:

LIELĀKAIS DĀRGUMS MUMS IR CILVĒKI

VIENTĪGĀ AUGSTSKOLA AR
radio **FM vilnī**

2017#2
WWW.LU.LV

20–21
Absolventiem ir, ko dot
savai Universitātei

17–19
Lielākā ētikas
autoritāte Latvijā

VĒSTURI VEIDOJAM MĒS

Katrs jauns akadēmiskais gads nāk ar jauniem mērķiem, jauniem uzdevumiem, ir jaunas satikšanās. Protams, lielākais prieks ir savā vidū sveikt jaunuzņemtos studentus, kuru skaits pamatstudijās pieaudzis par 14% salīdzinājumā ar pērnā gadu. Tas lielā mērā ir tāpēc, ka Latvijas Universitātei pievienojusies RPIVA. Bet arī bez šīs ietekmes ir kāpums. Par 9% palielinājis maģistra programmās studējošo skaits. Tas nozīmē, ka Latvijā cilvēki arvien vairāk novērtē, ka visu mūžu jāmacās un jāver jauni, dziļāki zināšanu apcirkņi. Arvien plašāk Latvijā nostiprinās Rietumeiropas tradīcija, ka augstskolas izglītība, ne tikai pamatlīmeņa, bet augstākā līmeņa izglītība, tas ir, maģistra grāds, ir katra konkurētspējas pamats.

Cilvēkam tradicionāli ir vēlme salīdzināties ar citiem – kurš gudrāks, labāks, stiprāks, bagātāks. Ir daudz reitingu un mērauklu arī augstskolām. Darba devēji šovasar paziņoja savas ieteiktākās studiju programmas, un starp TOP 10 visvairāk to ir Latvijas Universitātei – četras, bet absolūtā līdere – mūsu programma "Datorzinātnes". Nupat uzzinājām, ka "QS Graduate Employability Ranking 2018" reitingā LU ieņēmusi 251.–300. vietu universitāšu grupā – tik augstu novērtēta LU absolventu nodarbinātība un absolventu sasniegumi. Bet, domāju, nebūs pārspīlēti teikts, ka vienas īpašības ziņā Universitāte starp pašmāju augstskolām ir absolūtā līdere – tas ir ietekmīgums. Esam ietekmīgākā augstskola Latvijā. Kāpēc? LU ir pārstāvētas visas dzīves jomas, kurām

gatavojam nākotnes celmlaužus. Mums ir visu jomu eksperti, kuros sabiedrība ieklausās, tā veidodama izpratni par lietām un izkristalizēdama savu viedokli.

Universitāte ir daudzveidīga un radoša. Te ir pulka ļoti gudru un talantīgu cilvēku. Ar nelielu daļu no viņiem iepazīstina arī šis "Alma Mater" numurs. Tā ir izcilā emeritētā profesore Skaidrīte Lasmane, kura ir lielākā ētikas autoritāte Latvijā, Datorikas fakultātes jaunais dekāns profesors Guntis Arnicāns, kura vadītajā fakultātē ir daudz pasaules raudzes zinātnieku, un studenti viņiem cenšas turēt līdzi. Latvijas Universitāte ir vienīgā augstskola Latvijā, kurai ir savs radio FM vilnī – Radio NABA. To veido studenti un citi garā tikpat studentiski cilvēki. Latvijas Universitātē ir arī lieliski sportisti – LU basketbolisti, kuri pamatā veidoja Latvijas studentu valstsvienības izlasi un izcili startēja Pasaules Universiādē, iegūdami bronzu.

Šajā numurā par savām studijām un sportu stāsta Latvijas futbola Virslīgas kluba "METTA/Latvijas Universitāte" futbolists Eduards Emsis. Un vēl, un vēl.

Septembrī liels notikums, ko sagaidām ar nedaudz trauksmainu sirdi, ir pamatakmens ielikšana jaunceļamajā Zinātņu mājā, arī par to ir raksts žurnālā. Tā augam par modernāko studiju un zinātnes centru Ziemeļeiropā. Bet Universitāti ceļam mēs visi. Katrs ar savu darbu, ar savu ieguldījumu. Un tā, it kā nemanot, kopīgi veidojam vēsturi, kuras lappuses šķirstīs nākotnē.

Guntis Rozenbergs,
žurnāla "Alma Mater" redaktors

Latvijas Universitātes izdevums.
Iznāk kopš 25.09.1922.
ISSN 1691–8185.
Reģistrācijas apliecība Nr. 535

© Latvijas Universitāte, 2017

Pārpublicēšanas un citēšanas
gadījumā atsauc uz izdevumu
obligāta

IZDEVUMU SAGATAVOJIS:
LU Komunikācijas un inovāciju
departaments,
Dizaina aģentūra CIMO

Raiņa bulvāris 19–341,
Rīga, LV-1586
Tālrunis: 67033961
e-pasts: info@lu.lv
www.lu.lv/almamater

ATBILDĪGAIS PAR IZDEVUMU:
Guntis Rozenbergs

RAKSTU AUTORI:
Aija Pakalna
Antra Sprēde
Andra Čudare
Laura Ardava
Kārlis Dārznieks

FOTOGRĀFS:
Toms Grīnbergs,
LU Komunikācijas un inovāciju
departaments

DIZAINERE, MAKETĒTĀJA:
Ilze Cimoška

KOREKTORE:
Gita Bērziņa,
LU Akadēmiskais apgāds

UZ PIRMĀ VĀKA:
Guntis Arnicāns

FOTOGRĀFS:
Toms Grīnbergs

4

9

20

24

SATURS

9 KAS KOPIĢS KAĶIM UN IT SPECIĀLISTAM?

"Programmētāji, līdzīgi kā mākslinieki, ir nevadāmas būtnes. Viņiem grūti sevi piespiest, lai ierastos darbā pulksten 9.00; ja viņi ierodas pulksten 11.00 vai 12.00, tad tas taču, pēc viņu domām, ir normāli..."

4 ZINĀTŅU MĀJA: KUR STUDIJA UN ZINĀTNE LĪDZDARBOSIES

"Izvēlēti interesanti fasādes apdares materiāli, lai tie atgādinātu zinātnei. Paredzēti iekārti akustiskie griesti ovālā formā, kas visnotaļ atgādina šūnas vai neitronus."

14 Latvijas Universitāte veicina zinātnes izcilību un sadarbību ar uzņēmumiem

17 Izredzētība prāta dzīvei

22 Entuziasma radio stacija NABA ar citādu mūziku iegriezī pasauli

28 NOZĪMĪGI NOTIKUMI LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ

20 LU ABSOLVENTU KLUBS CEĻĀ UZ UNIVERSITĀTES IZCILĪBU "BRUĢĒ" ABSOLVENTU TAKU

"Universitātei ir vajadzīgi cilvēki, kas ne tikai netraucē, bet arī grib darīt. Tad kopējā vīzija un mērķis būs ātrāk sasniedzams"

25 FUTBOLISTS EDUARDS EMSIS: SAPŅA PIEPILDĪJUMS PAR AUGSTĀKO IZGLĪTĪBU UN PROFESIONĀLA KARJERU LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ

"Viss ir atkarīgs no paša – ja vien pats to grib, var apvienot profesionālo sportu ar studijām."

ZINĀTŅU MĀJA: KUR STUDIJAS UN ZINĀTNE LĪDZDARBOSIES

27. SEPTEBRĪ LATVIJAS UNIVERSITĀTES AKADEMISKAJĀ CENTRĀ TORŅAKALNĀ TIEK IELIKTS JAUNČEĻAMĀS ZINĀTŅU MĀJAS PAMATAKMENS AR KAPSULU – VĒSTĪJUMU NĀKAMAJĀM PAAUDZĒM. KAPSULĀ IEGULS ARĪ ŠIS “ALMA MATER” NUMURS, KURĀ STĀSTĪTS PAR TO, KĀDA BŪS ŠIS ĒKA UN CIK LIELA IR TĀS NOZĪME.

Aija Pakalna

LATVIJAS UNIVERSITĀTES VĒSTĪJUMS NĀKAMAJĀM PAAUDZĒM

2017. gada 27. septembrī

Kopš Latvijas Universitātes dibināšanas 1919. gadā tā apvieno daudzveidīgu pētniecību, studijas un inovatīvu darbību, lai sniegtu starptautiski atzītu augstāko izglītību, attīstītu zinātņi, koptu latviešu valodu un kultūru, stiprinātu dažādu kultūru sakaru tradīcijas. Tā pamatvērtības ir: cilvēki, izcītība, attīstība, jaunrade, atbildība, atvērtība un sadarbība. Latvijas Universitāte virzās pretī nākotnei, radot izciliem cilvēkiem piemērotu un atvērtu vidi attīstībai, jaunradei, sadarbībai un, pats svarīgākais, zināšanām un zinātnei.

Sodien, viņi gūdot zemē pamatakmēni Latvijas Universitātes Akadēmiskā centra Zinātņu mājai, sākas Universitātes attīstības nākamais posms. Šī diena nesīs vēsturiskas pārmaiņas ne tikai augstskolai, bet arī visai Latvijai – Zinātņu māja pulcēs eksakto, medicīnas un dzīvības zinātņu nozaru pētniekus un studentus, lai radītu inovāciju, kas nākamā paaudzē dzīvi padarīs ne vien pārticīgāku, bet arī daudz drošāku un jaunām iespējām bagātāku, nekā tā ir šodien.

Zinātņu māja būs ilgtspējīga vide studijām un pētniecībai. Ēkā strādās vairākas modernas pētniecības un mācību laboratorijas, būs auditorijas un semināru telpas, kā arī zinātniskā un akadēmiskā personāla darba telpas, kas tiks aprīkotas ar visaugstākās kvalitātes pētniecības iekārtām. Pētniekiem draudzīgā un estētiski pievilcīgā vide būs iedvesmas avots, kas sekmēs Latvijas Universitātes konkurētspēju, atpazīstamību un sava vārda nostiprināšanu zinātnes slavas zemitā.

Pēc Zinātņu mājas pabeigšanas Latvijas valsts simtgadē liksim pamatakmēni Rakstu mājai, kur vienkopus pulcēsies sociālo un humanitāro zinātņu un datorzinātņu pētniecības un studiju virzieni, bet jau 2020. gadā Latvijas Universitātes Akadēmiskais centrs kļūs par vismodernāko studiju centru Ziemeļeiropā ar inovatīvāko studentu pilsētņu Baltijā.

Latvijas Universitāte arvien paliks uzticīga saviem principiem, tā ir un būs nacionāla universitāte, kas kalpos savai tautai, veicinās tās garīgo attīstību. Tā vienmēr būs vieta, kur dzims jaunas idejas Latvijas valsts uzplaukumam, vieta, par kuru ar lepnumu runās arī nākamajās paaudzēs. Vivat, crescat floreat Universitas latviensis in aeternum!

Latvijas Universitātes rektors profesors
Indriķis Muiznieks

Blakus Dabas mājai, kas uzcelta pirms diviem gadiem, Torņakalnā atkal izveidots būvlaukums – tur uzsākta Latvijas Universitātes (LU) Akadēmiskā centra nākamās celtnes – Zinātņu mājas – būvniecība, ko paredzēts pabeigt nākamā gada rudenī.

Zinātņu mājas celtniecība sāka šā gada vasarā, piesaistot arī Eiropas Savienības fondu līdzekļus. Ēka kļūs par mājvietu divām fakultātēm (Medicīnas fakultātei un Fizikas un matemātikas fakultātei) un sešiem institūtiem (Fizikas institūtam, Ģeodēzijas un ģeoinformātikas institūtam, Kardioloģijas un reģeneratīvās medicīnas institūtam, Atomfizikas un spektroskopijas institūtam, Materiālu mehānikas institūtam un Astronomijas institūtam) un gluži tāpat kā Dabas māja piedāvās studentiem un mācībspēkiem modernu un mūsdienu prasībām atbilstošu infrastruktūru gan studijām, gan zinātnei, gan pētniecībai. Paredzēts, ka ēku ikdienā apdzīvos divi tūkstoši studentu un līdz pat 430 darbinieku.

ZINĀTŅU MĀJA VEICINĀS EFEKTIVITĀTI UN SINERĢIJU

Ēkas plānošana pusotra gada garumā notika ļoti ciešā sadarbībā gan ar studentiem, gan fakultātēm, gan institūtiem, kuri sniedza savus ieteikumus un dalījās idejās, lai ēkā būtu pieejams tas, kas viņiem visvairāk nepieciešams. **Līdz ar Zinātņu mājas pabeigšanu visi LU eksakto, medicīnas un dzīvības zinātņu nozaru pētniecības un studiju virzieni būs koncentrēti vienuviet LU Akadēmiskajā centrā Torņakalnā, tā nodrošinot gan infrastruktūras, gan cilvēkresursu efektīvu izmantošanu un veicinot studiju un pētniecības nozaru sinerģiju – darbs kļūs vienotāks, radošāks un efektīvāks,** pārliecināti ir LU Torņakalna attīstības projekta darba grupas speciālisti.

“Šobrīd aktuāla ir starpdisciplināritāte – gan pētniecības, gan studiju virzieni krustojas un sadarbojas, un tikai tā var veicināt inovāciju. Ja fakultātes un institūti ir izkaisīti plašākā teritorijā, cilvēkus attālums apgrūtina. Var jau, protams, sazvānīties, sarakstīties e-pastā, braukāt...

Bet labāk taču, ka viss ir tepat – blakus mājā, blakus laboratorijā,” pārdomās dalās **Edīte Megne**, LU Torņakalna attīstības projekta darba grupas vadītāja.

Vienot LU struktūrvienības bija arī viens no projektētāju – arhitektu biroja “Sestais stils” – galvenajiem uzdevumiem. “Apvienojot daudzās fakultātes un radot zinātnei piemērotu vidi, cilvēki tiek piespiesti iziet no viņu šūniņas, ir spiesti komunicēt ar citiem dažādos veidos. Arvien vairāk studentu un zinātnieku strādā arī darba grupās, nevis tikai auditorijās vai slēgtos darba kabinetos. Turklāt, ja vide ir pievilcīga gan mācībspēkiem, gan studentiem, arī viņos pieaug vēlme iziet no auditorijas, lai, piemēram, apsēstos un diskutētu domubiedru grupas sastāvā. Veidosies komunikācija, kas mūsdienu cilvēkam interneta laikmetā ir ļoti svarīga,” stāsta Zinātņu mājas arhitekte no arhitektu biroja “Sestais stils” **Vita Polkovņikova**.

Turklāt komunikāciju plānots atvieglot arī fiziski – Zinātņu māju 2. stāva līmenī ar Dabas māju savienos siltināta pāreja, lai nodrošinātu ērtu studentu, zinātniskā un akadēmiskā personāla kustību starp abām ēkām. Tas arīdzan ļaus efektīvi koplietot abu ēku telpas, iekārtas un aprīkojumu.

ĒKĀ BŪS JAUŠAMAS FUTŪRISTISKAS NOSKAŅAS

Līdzīgi kā Dabas māja, kura pašlaik ir viens no apmeklētākajiem arhitektūras objektiem Rīgā, arī Zinātņu māja ar iespaidīgo ārējo veidolu, moderno interjeru un plašajām pētniecības iespējām liks pārsteigumā ieplest acis vairumam tās apmeklētāju. ►

Arhitekti no biroja "Sestais stils" ēku plānojuši veidot futuristiskās noskaņās. Uzmanība tiks pievērsta arī vissīkākajām detaļām – lai viss asociētos ar eksaktajām zinātnēm.

"Jo īpaši interesantu centāmies veidot ēkas ārējo izskatu, šurpu turpu izbīdot plaknes un noapaļojot stūrus. Izvēlēti arī interesanti fasādes apdares materiāli, lai tie atgādinātu zinātni. Piemēram, paredzēti iekārti akustiskie griesti ovālā formā, kas visnotaļ atgādina šūnas vai neitronus,"

stāsta arhitektu biroja "Sestais stils" arhitekte **Alise Jēkabsons**.

Tomēr pirmais, kas, ieejot ēkā, pavērsies acīm, būs liels un plašs iekšpagalms jeb ātrijs. Atšķirībā no Dabas mājas, Zinātņu mājā tas atradīsies iekštelpās, un pret to būs novietoti visi kabineti un laboratorijas. Ātrijs paredzēts ļoti gaišs – gaismu tajā ienesīs gan gaišā koka apdare, gan virs ātrija izbūvētie stikla griesti. Savukārt ātrija centrā plānots izbūvēt galvenās kāpnes, kas būs multifunkcionālas – iepretim tām būs nolaižams ekrāns, ko varēs izmantot gan lekcijām, gan dažādiem pasākumiem. "Tas veidots ar mērķi vienot un iesaistīt cilvēkus – lai ikviens, kurš iet ātrijam garām, bez bažām var notikumā līdzdarboties. Lielais ātrijs noteikti kļūs par vietu, kur notiks lieli pasākumi vai izstāžu atklāšanas," prognozē arhitekte Alise Jēkabsons.

Tas ir Latvijā vēl nebijis risinājums, taču ideja nav pilnīgi jauna. "Esam to noskatījuši citās Eiropas studentu pilsētīnās un zinām, ka tas strādā ļoti labi. Ja ar liftu uzbrauks līdz pašai augšai, no turienes visu varēs ļoti labi gan redzēt,

gan dzirdēt," pieredzē dalās LU Infrastruktūras departamenta Attīstības projektu daļas vadītāja Ineta Tumaševska. Viņa norāda, ka uz lielajām kāpnēm rīkoti pasākumi citiem gājējiem netraucēs, jo kustība būs nodrošināta pa kāpnēm, kas visies ap ātriju līdz 7. stāvam. Ikdienā savukārt lielās kāpnes būs galvenā vieta, kur visiem satikties un patērēt. Līdzīgi kā Dabas mājā, arī Zinātņu mājā būs vairākas studentiem, zinātniekiem un akadēmiskajam personālam kopīgi lietojamās telpas – atvērtā auditorija, atvērtās darba zonas un apspriežu telpas, kā arī atpūtas zonas, kur studenti, darbinieki un pētnieki varēs pagatavot sev tēju vai kafiju un satikties, organizēt radošas diskusijas vai kopīgi strādāt pie pētījumu, projektu, inovatīvu risinājumu idejām. "Pasaules prakse rāda, ka šīs atvērtās un kopīgās telpas būtiski veicina sinerģiju starp zinātni un studijām. Tiekoties aci pret aci, cilvēki apmainās ar idejām, paaugstinās viņu radošais un inovatīvais potenciāls, kas nepieciešams inovatīvu ideju un pētījumu izstrādē," stāsta E. Megne. Savukārt brīžos, kad noritēs intensīvs darbs zinātnisko rakstu un publikāciju sagatavošanā, pētnieki varēs netraucēti strādāt darba kabinetos. Tāpat par nozīmīgu vietu gan atpūtai, gan sarunām studentiem un pētniekiem noteikti kļūs Zinātņu mājas **7. stāvs – tajā būs visiem pieejama labiekārtota un apzaļumota terase ar soliņiem**. Atveldzēt elpu dabā radošiem prātiem ir ļoti svarīgi, uzsver arhitekte A. Jēkabsons, tomēr terasei ir arī tīri praktisks nolūks – **apzaļumotie balkoni ļaus Dabas un Zinātņu mājai vizuāli sasaukties, radot vienotu arhitektonisko rokkrastu, turklāt no tiem pavērsies brīnišķīgs skats uz akadēmisko ēku laukumu**.

LĀZERU CENTRS UN TELPA BEZ MIKROBIEM – VIEN DAŽAS NO IESPAIDĪGĀKAJĀM LABORATORIJĀM

Zinātņu mājā paredzēts izbūvēt Latvijas Universitātē pirmo tā saukto tīro telpu jeb laboratoriju ar piesārņojuma kontroli. Pateicoties īpašai gaisa ventilācijas sistēmai, telpā būs ļoti zems putekļu, mikrobu un dažādu ķīmisko vielu daļiņu līmenis. Tīrajā telpā paredzēts gatavot šūnu un audu materiālu, ko izmantos gan klīniskiem mērķiem, gan arī pētniecības procesā, piemēram, veicot jaunu šūnu un audu materiālu pētījumus un meklējot to pielietojumu reģeneratīvajā medicīnā. Lai neienestu telpā sadzīves piesārņojumu, ieiet tajā varēs tikai ar sterilu apģērbu, bet pētāmie objekti telpā tiks ienesti caur īpašām slūžām.

Uz jauno Zinātņu centru pārcelsies arī Fizikas un matemātikas fakultātes Lāzeru centrs, kas pašlaik veic zinātniskus pētījumus, meklējot arvien jaunus lāzeru izmantošanas ceļus.

Lāzerus mūsdienās, piemēram, plaši izmanto medicīnā, pamatā ķirurģijā, kosmētiskajās operācijās un redzes korekcijā, kā arī ādas vēža diagnostikā un ārstēšanā, piemēram, fotodinamiskajā terapijā, kad vēža šūnas tiek apstarotas ar sarkanajiem lāzera stariem. Lai arī jau pašlaik Lāzeru centrā norisinās pasaules līmeņa pētniecība, darbinieki ar nepacietību gaida pārvākšanos uz Zinātņu māju, jo centra telpās paredzami uzlabojumi faktiski jebkurā pētniecības aspektā – klimata kontrole, augsta gaisa tīrība, uz darba galdiem novērstas mehāniskas svārstības, kas netraucēs pat visjutīgākos mērījumus.

Kopumā studentu un pētnieku ikdiena Zinātņu mājā aizritēs 78 zinātniskās un mācību laboratorijās, tostarp farmācijas, farmakoloģijas un ķīmijas laboratorijās, medicīnas, t. sk. mikroskopijas, laboratorijās; fizikas laboratorijās un Lāzeru centrā; materiālzinātņu laboratorijās, histoloģijas un patoloģijas laboratorijās, cilvēka anatomijas mācību laboratorijās un mulāžu un simulāciju laboratorijās studijām medicīnā. Jaunās laboratorijas aprīkos ar augsta līmeņa pētniecības iekārtām, lai zinātnieki varētu veikt pētījumus daudz augstākā kvalitātē nekā līdz šim. Turklāt laboratorijas būs unikālas ne tikai Latvijas, bet arī Baltijas valstu mērogā.

“Prognozējam, ka jaunā infrastruktūra veicinās ārzemju zinātnieku interesi

sadarboties ar LU un veidot kopējus starptautiskos pētniecības projektus. Pētniecības infrastruktūra ir būtisks elements, kas raksturo zinātniskās institūcijas konkurētspēju. Moderna, interesanta un radoša mācību vide veicinās arī vietējo un ārvalstu studentu piesaisti. To pierāda arī citu Eiropas augstskolu pieredze – mērķtiecīgi attīstot studiju programmas un infrastruktūru, ārvalstu studentu piesaiste ir veiksmīgi īstenojusies,” atzīst LU Torņakalna attīstības projekta darba grupas vadītāja Edite Megne.

AR ZINĀTŅU MĀJU SKAIDRĀK IEZĪMĒSIES ARĪ AKADĒMISKAIS LAUKUMS

Zinātņu māja būs secīgs turpinājums LU Akadēmiskā centra attīstībā, ievērojot tās pašas kvalitātes un principus, kas īstenoti Dabas mājā. Zinātņu mājas arhitekta no arhitektu biroja “Sestais stils” Vita Polkovņikova stāsta: kad būs gatava Zinātņu māja, jau daudz skaidrāk iezīmēsies viena no lielākajām studentu pilsētiņas iecerēm – centrālais pagals jeb akadēmiskais laukums. “Visas LU Akadēmiskā centra ēkas būs novietotas tā, lai izveidotos akadēmiskajam laukumam domātas plašas publiskās daļas. Kustība pret laukumu dos kopīgu gaismu un sajūtu, ka Universitāte ir apdzīvota teritorija,” precizē V. Polkovņikova.

Akadēmiskais laukums, pēc arhitektu vīzijas, būs labiekārtots un apzaļumots. To plānots veidot tā, lai tur varētu organizēt dažādus pasākumus un publiskās lekcijas, tajā skaitā arī izlaidumus. Zem centrālā laukuma plānots izveidot autostāvvietu un velosipēdu novietnes.

Pēc Zinātņu mājas pabeigšanas LU Akadēmiskā centra attīstība turpināsies, koncentrējot Torņakalnā pārējos LU pētniecības un studiju virzienus.

Līdz 2020. gadam plānots uzbūvēt un aprīkot Rakstu māju, kurā studēs un strādās sociālo un humanitāro zinātņu pētniecības un studiju virzienu pārstāvji.

Paredzēts, ka LU Akadēmiskā centra teritorijā atradīsies kopumā četras studiju un pētniecības ēkas (Zinātņu māja, Dabas māja, Rakstu māja un Tehnoloģijas centrs), dienesta viesnīcas un apartamenti, kā arī jaunizveidota sporta infrastruktūra. ►

FAKTI PAR ZINĀTŅU MĀJU:

- Būvniecība sāka 2017. gada vasarā, to plānots pabeigt 2018. gada rudenī
- Kopējā platība – 19 800 m²
- Ēkā ikdienā uzturēsies 2000 studentu un līdz 430 darbinieku

ZINĀTŅU MĀJĀ TIKS IZVIETOTI SEŠI INSTITŪTI:

- Fizikas institūts
- Ģeodēzijas un ģeoinformātikas institūts
- Kardioloģijas un reģeneratīvās medicīnas institūts
- Atomfizikas un spektroskopijas institūts
- Materiālu mehānikas institūts
- Astronomijas institūts

DIVAS FAKULTĀTES:

- Medicīnas fakultāte
- Fizikas un matemātikas fakultāte

8 SEMINĀRU TELPAS (KATRĀ 10–20 VIETAS)

15 AUDITORIJAS (LIELĀ AUDITORIJA AR 300 VIETĀM, 6 VIDĒJAS AUDITORIJAS AR VIETU SKAITU VIRS 50 UN 8 MAZĀS AUDITORIJAS AR VIETU SKAITU ZEM 50

2 DATORKLASES AR 48 DARBA VIETĀM

78 ZINĀTNISKĀS UN MĀCĪBU LABORATORIJAS

BIBLIOTĒKA UN LASĪTAVA

Kas kopīgs kaķim un IT speciālistam?

**INTERVIJA AR LATVIJAS
UNIVERSITĀTES DATORIKAS
FAKULTĀTES DEKĀNU
PROFESORU GUNTI ARNICĀNU**

Antra Sprēde

*Latvijas Universitātes (LU)
Datorikas fakultātes (DF)
jaunais dekāns profesors
Guntis Arnicāns par lielāko
fakultātes dārgumu uzskata
cilvēkus – gan studentus, gan
pasniedzējus. Kā datorzinātnei
izdevies kļūt par labāko darba
devēju acīs un vienu no
populārākajām studentu
izvēlēm un kāpēc informācijas
tehnoloģiju speciālistus
salīdzina ar kaķiem, jaunais
dekāns skaidroja intervijā.*

***Budžeta vietas ir, bet
studentu – nav***

***DF bakalaura programma
“Datorzinātne” kļuvusi par
darba devēju ieteiktāko studiju
programmu 2017. gadā. Tāpat
“Datorzinātne” šogad kļuvusi
par vienu no populārākajām
studiju programmām vienotajā
uzņemšanā. Kā LU izdevies
kļūt par labāko?***

Nekāda kardināla lēciena šogad nav bijis, viss ir aptuveni tāpat kā iepriekšējos gados. Var dažādi skatīties uz programmas popularitāti. Parasti saku, ka informācijas un tehnoloģiju (IT) nozarē ir trīs lieli spēlētāji: Latvijas Universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte (RTU) un Transporta un sakaru institūts (TSI). Ja salīdzinām pēc studentu skaita, mēs esam trešajā vietā Latvijā. Mums vietu ir mazāk, bet mēs piedāvājam augstāku iespēju nišu un kvalitāti, līdz ar to mums ir samērā liels konkurss.

Daudzi varbūt DF iesniedz dokumentus tāpēc, ka te ir budžeta vietas un zina, ka vēlāk būs labi apmaksāts darbs. Protams, ir arī tādi, kas pa īstam grib mācīties, taču mums ir liels atburums, daudzi nespēj izturēt pirmo gadu. Daudzus gadus mums ir bijis neformāls spiediens no industrijas, aicinot pieņemt vairāk studentu. Mūsu pozīcija DF ir tāda, ka pašlaik neesam gatavi palielināt studentu skaitu, jo nav tādu apstākļu. Tad ir jābūt papildu pasniedzējiem, kas tiek galā ar lielāku studentu skaitu, bet tajā pašā laikā – no kurienes radīsies studenti? Visas IT budžeta vietas valstī netiek aizpildītas. Ja cilvēki atbirst, tad kāda jēga palielināt studentu daudzumu? Tāpēc esam palikuši pie tā, kāds mums ir, un obligāti netiecamies, ka mums jābūt pirmajiem vai otrajiem valstī pēc uzņemto studentu skaita.

CIK STUDENTU UZŅEMAT FAKULTĀTĒ?

Mēs uzņemam 220 bakalaura studiju programmā un 40 pirmā līmeņa

profesionālajā programmā “Programmēšana un datortīklu administrācija”. “Datorzinātne” un šī programma ir integrētas, pirmos divus gadus studenti mācās kopā, un būtībā ir vienalga, kurā programmā iestājušies. Tie, kas mācījās koledžā, iegūst diplomu, un lielākā daļa pēc tam turpina studijas 3. un 4. kursā. Tāpēc varam runāt par 260 studentiem, kas iestājas.

VĒL BEZ DATORZINĀTNĒM DF PIEDĀVĀ APGŪT PROGRAMMU “DABASZINĀTŅU UN INFORMĀCIJAS TEHNOLOĢIJU SKOLOTĀJS”. CIK PIEPRASĪTA IR ŠĪ PROGRAMA?

Šo programmu pārvalda Ķīmijas fakultāte, kur gatavo skolotājus uzreiz divām specialitātēm. Piemēram, matemātiķis-informātiķis, matemātiķis-biologs vai matemātiķis-ķīmiķis. Gandrīz katram studentam atkarībā no tā, ko viņš izvēlēties, sanāk individuāls studiju kursu komplekts, ko viņš apmeklē šeit un citās fakultātēs.

Jaunajā akreditācijā paredzēts, ka mums būs apakšprogramma “Didaktika” un gatavosim informātikas skolotājus. Kad students pabeigs mūsu studijas, viņš būs ieguvis bakalaura grādu datorzinātnē, bet ar specializāciju – didaktika. Skolā uzreiz mācīt viņš nevarēs, bet, vēl mazliet pamācoties obligātajosursos, kas ir ne vairāk kā vienu semestri gari, kādā citā programmā LU vai pat citā augstskolā, kas var izsniegt pedagoga diplomu, viņš kļūst par pedagogu.

LU joprojām ris diskusijas, kā labāk sagatavot pedagogus. Varu ieskicēt savu redzējumu. ►

LU komanda pasaules programmēšanas sacensībās.
No kreisās: Guntis Arnicāns, Andrejs Kuzņecovs, Aleksejs Zajakins, Pēteris Pakalns un Jevgēnijs Vihrovs.

Labu skolotāju var izveidot, ja cilvēkam vispirms māca pedagogiju un tad piemāca klāt konkrēto mācību priekšmetu. Vispirms viņš ir skolotājs un tad apgūst vēl kaut ko. Otrs ceļš – cilvēkam ir konkrētā profesija, piemēram, datorikis un matemātiķis, un tad viņš piemācās klāt to, kas nepieciešams, lai mācītu skolā. Uzskatu, ka abi virzieni ir dzīvotspējīgi un abiem būtu jābūt nodrošinātiem. Pat ja tie būs tikai daži cilvēki, kas izvēlēsies didaktikas virzienu, tas būs vairāk nekā nekas, jo trūkst informātikas skolotāju.

Lielākais dārgums – cilvēki

JŪLIJĀ JŪS IEVĒLĒJA PAR DATORIKAS FAKULTĀTES DEKĀNU. KĀDAS IR APŅĒMŠANĀS UN MĒRĶI JAUNAJĀ AMATĀ?

Te varam skatīties dažādus mērķus. Viens – ko darišu fakultātē, otrs – ko darišu personīgi. Slodze man būtiski pieaug, vismaz šajā rudenī, jo mācību slodzi man neizdevās samazināt.

TĀTAD DATORIKAS FAKULTĀTĒ NOVĒROJAMS PASNIEDZĒJU TRŪKUMS?

Uzreiz zibenīgi nevar nomainīt pasniedzējus. Pasniedzēju trūkums būs aktuāls, kad tas tuvosies kritiskajai robežai. Liela daļa pasniedzēju šeit ir entuziasti un nav aizgājuši uz industriju. Bieži mums pat pirmā gada studenti saka: "Pasniedzēj, jūs kā profesors saņemat daudz mazāk nekā es, 1. kursa students, industrijā..."

UN KO ATBILDAT STUDENTAM?

Tāda ir reālā situācija, ka labi profesionāli un mūsu pasniedzēji var strādāt paralēli vai uzreiz aiziet industrijā. Latvijā pasniedzēja atalgojums nav tāds, ka varētu droši konkurēt ar to, kas ir uzņēmumos. Līdz ar to svarīgākais dārgums mums ir cilvēki. Tie ir gan pasniedzēji, gan studenti.

Man patik iepriekšējā dekāna Jura Borzova aizgūtais skaidrojums, kas ir universitāte. Sākotnēji tā bijusi cilvēku kopiena, kuri ir pasniedzēji un studenti jeb skolēni. Pirmās universitātes ir attīstījušās dažādi: ir bijis elitārs klubiņš – profesori, kas ņem mācekļus, un pēc kāda laika ir izaudzis atkal jauns amata pratējs vai zinātnieks. Un ir bijis otrs ceļš, ka ir cilvēki, kas grib mācīties, būtībā studentu kopiena jeb korporācija, kas algo sev pasniedzējus. Primāri – studenti, kas pieņem pasniedzējus, kuri viņiem kaut ko iemāca. Jebkurā gadījumā universitāte nozīmē, ka tā ir kopiena ar cilvēkiem un tas ir dārgums.

Ja no šāda skatupunkta raugāties, arī pašlaik mums ir svarīgi pasniedzēji un studenti. Tas nozīmē, ka nedrīkstam pazaudēt tos pasniedzējus, kas mums ir. Jāveido pēc iespējas labi apstākļi, lai viņi nepazustu, jo pēdējos 20 gados, kā esmu novērojis, Universitātē pietiek būt pat kādam nelielam sīkumam, kad cilvēks pārtrauc nodarboties ar "labdarību" un aiziet pilnībā uz biznesu, domādam, ka varbūt vēlāk

atgriezies, bet atgriešanās parasti nenotiek.

VAI VĒLATIES AKTUALIZĒT ATALGOJUMA JAUTĀJUMU?

Darba vide nenozīmē tikai atalgojumu. Daudzi ir gatavi strādāt par mazāku algu, bet svarīgi ir darba apstākļi – telpas, mikroklimats; ja ir labs kolēģu pulciņš, tas varbūt būs augstāk vērtējams nekā strādāšana sliktā kolektīvā, bet par lielāku samaksu. Ja algas nevaram ietekmēt, nedrīkst sabojāt pārējos apstākļus. Tomēr jāmēģina saprast, kas notiek ar atalgojumu. Ja studentu skaits ir tāds, kāds ir, ja paliekam pie tā paša, tas ir, valsts tuvākajā laikā nez vai palielinās finansējumu uz studentu, – līdz ar to ienākumu avoti var būt no citurienes: tie ir pētnieciskie projekti, kur mums nav viegli konkurēt ar ārzemniekiem, jo pasniedzēji mums šeit ir noslogoti citādi nekā ārzemēs. Tur daudzās augstskolās profesoriem ir vairāki asistenti, kas iet uz laboratorijas darbiem, labo studentu darbus un tamlīdzīgi. Mēs pie tādiem spēles nosacījumiem šeit LU to nespējam nodrošināt. Man pašam ir jālabo visi darbi, un tas ir pats smagākais. Ja to nedarišu, tad atkal vairs nevaru izdzīvot, un man ir jautājums, vai aizeju uz uzņēmējdarbību, vai man šeit ir jēga cīnīties? Tāpēc jāmeklē papildu projekti un finansējums.

Tāpat mēģināšu meklēt ceļus, lai pēc iespējas samazinātu studentu atbirumu. Meklēsim citas mācību formas, mēģināsim vairāk “apčubināt mūsu klientus”.

VARBŪT ATBIRUMA IEMESLS IR TĀDS, KA STUDENTS VIENKĀRŠI NEVAR PAVILKT STUDIJAS?

Daudziem tā ir, bet pašlaik nav zināmas likumsakarības, jo pazūd arī spējīgi studenti. Daudzi domā, ko te daudz mācīšos, daudz ko jau protu, man jau maksā. Patlaban ar savām zināšanām kaut ko nopelni, bet viss strauji attīstās, pēc pieciem līdz desmit gadiem ar šādām zināšanām nākotnes intelektuālās sistēmas nespēs uzbūvēt.

Ilgterniņā skatoties, tomēr vajadzētu pabeigt mācības. Mums ir cilvēki, kas ir atbiruši un pēc kāda laika atgriežas un saka – jā, es tomēr sapratu, ka man ir jāpabeidz un jāmācās. Jāmēģina meklēt varianti, pat ja cilvēks viena gada vietā pabeigs divus, tas arī ir būtiski, jo tad viņš ir lielāks profesionālis.

Programmētāji ir... kaķi

MINĒJĀT, KA SVARĪGA IR TELPA UN VIETA, LAI NOTURĒTU CILVĒKU. KĀDAS PERSPEKTĪVAS FAKULTĀTE SAREDZ AKADĒMISKAJĀ CENTRĀ TORŅAKALNĀ?

Pasreizējās diskusijas, kas ir fakultātes iekšienē, pārsvarā ir pretrunā tam, kāda ir oficiālā Universitātes nostāja. Mēs negribam pārcelties. Mani visvairāk baida, ka Datorikas fakultāte varētu sagrūt.

KĀPĒC TĀ?

Lai aizkļūtu uz Torņakalnu, nepieciešams daudz vairāk resursu. Pasniedzēji, kas strādā šeit, vienkārši uz turieni vairs nebrauks, jo šeit viņi var izskraidīt, tāpēc šos cilvēkus varam pazaudēt. Pārbraukšana tur nebūs labākais variants. Daudzi studenti, kā jau minēju, strādā. Pasniedzējiem ar studentiem bieži vien ir individuālais darbs, kad studenti vienojas, ka pusdienu pārtraukumā vai pēc darba pulksten 20.00 vai 21.00 saskrienas uz satikšanos. Daudzi strādā VEF rajonā, Brīvības ielu var izbraukāt, viss notiek ātri.

Protams, daudzi ir arī sajūsmā, īpaši 1. kursa studenti. Jā, tur ir interesantāk, jaunāka vide – līdz tam brīdim, kad tu nestrādā. Brīdī, kad lielākā daļa studentu jau strādā un ir jāskrien uz mācībām, tad primārais varētu būt – cik ātri turp tieku? Un, ja mācības sāk traucēt darbam, tad, mācības, piedodiet!... Ir daudz šādu argumentu, kas ir ļoti riskanti, lai fakultāte varētu eksistēt. Pārejai uz Torņakalnu ir savi plusi un mīnusi.

KURŠ UZVARĒŠĀJĀ JAUTĀJUMĀ?

Veselais saprāts. Tad, kad izdosies atrast kaut kādu “vilks paēdis” risinājumu. Kaut kāds kompromiss ir jāmeklē. Protams, var izdot rīkojumu: jums tur jāpārceļas, bet IT cilvēki, programmētāji, bieži vien tiek asociēti ar kaķiem. Kaķis ir nedresējama un faktiski nevadāma būtne. Par datoriku un IT projektu pārvaldību bieži vien pat grāmatās raksta, ka ir liela problēma, kā savaldīt IT speciālistus un programmētājus, kas, lūk, ir kaķi. Ir pat grāmata “Kā ganīt kaķus”, īstenībā tas ir “Kā vadīt IT projektus”, tāpēc ka programmētāji, līdzīgi kā mākslinieki, ir nevadāmas būtnes. Viņiem grūti sevi piespiest, lai ierastos darbā pulksten 9.00; ja viņi ierodas pulksten 11.00 vai 12.00, tad tas taču, pēc viņu domām, ir normāli...

Ja būtu tik vienkārši Latvijā atrast citus pedagogus un zinātniekus, kas gatavi strādāt, tad nebūtu problēmu. Tie, kas gribēs, pārcelsies, tie, kas negribēs, nepārcelsies. Var gadīties, ka tas ir pārspīlēti, lielākā daļa tomēr pāriet, un visi ir apmierināti, bet tikpat labi viss var nobalansēt citādi.

Mērķis – būt pievilcīgākiem ārzemnieku acīs

VAI VĒL BEZ CILVĒKRESURSIEM VĒLATIES IZVIRZĪT KĀDUS MĒRĶUS?

No vienas puses, mūs ļoti daudz kur slavē – laba fakultāte, labas programmas, darba devējiem esam pirmajā vietā, un mūsu programmas tiek viegli akreditētas. ►

Guntis Arnicāns kopā ar Datorikas fakultātes studentiem "Aristoteļa" svētkos šī gada 3. septembrī.

Starp citu, ar lielu ticamību DF pēc pāris mēnešiem atkal iegūs Eiropas kvalitātes zīmes akreditāciju uz pieciem gadiem. Būsim vieni no retajiem, kuriem akreditāciju uzreiz dod uz pilnu termiņu. Mēs bijām pirmie Eiropā, kam iedeva piecu gadu akreditāciju ar pirmo piegājienu.

No vienas puses, viss ir labi, bet tajā pašā laikā zinām visu to, ko mums vajag attīstīt. Tas, ko esmu uzņēmies kā deķāns, – mums jācenšas zinātniskajiem projektiem dabūt finansējumu. Andris Ambainis mums ir spēcīgs kvantu skaitļošanā, bet būtu labi, ja arī citi virzieni taptu pietiekami spēcīgi un pamanāmi.

KĀDAS JAUNAS VIRSOTNES DATORIKAS FAKULTĀTE VARĒTU SASNIEGT PĒTNIECĪBĀ?

Svarīgi, lai mūs pasaulē pazītu vēl pēc citiem virzieniem. Mums cilvēkresursi ir ļoti mazi. Pasniedzēju ir vairāki desmiti, bet viņi lielākoties šeit ir uz pusslodzi vai pat mazāk. Ja mēs reducējam, ka varam salasīt padzīvē cilvēku, tad zinātnē mums ir mazāk nekā 20 cilvēku jauda mēnesī. Ir izveidots plāns, ka vajadzētu būt 20 vai 25 cilvēku pilna laika ekvivalentam, tas ir, to kopējā slodze zinātnē. To panākt būs liels izaicinājums. Slodzē ietilpst ne tikai profesori, bet arī zinātniskie asistenti, pētnieki, kuri tikai sāk darboties. Ar 20 cilvēkiem daudz virzienos ļoti daudz ko nevar sasniegt.

Un būsim reālisti, tie cilvēki pēkšņi neuzradīsies.

Vēl būtiski no attīstības viedokļa – gribētos piesaistīt vairāk ārzemju studentu bakalaura programmā. Pašlaik viņu mums ir diezgan maz un viņi mācās latviešu valodas programmā. Pirmo gadu viņi mācās angliiski, apgūst latviešu valodu un tad turpina mācīties latviešu valodā. Angļu valodā var kārtot pārbaudījumus, tomēr neviens lekcijas vairs negarantē angļu valodā. Mēs gribētu kaut kā atrast finansējumu cilvēkresursiem, lai nākamā gada septembrī varētu palaist vienu apakšvirzienu un visus četrus gadus mācīt angliiski, tādējādi kļūdami pievilcīgāki ārzemniekiem. Jau tagad interese no ārzemniekiem ir liela, bet, kad viņi uzzina, ka pēc tam trīs gadus ir jāmacās latviešu valodā, interese zūd.

VAI ĀRZEMJU STUDENTU PIESAISTE NAV AKTUĀLS JAUTĀJUMS VISĀS UNIVERSITĀTES FAKULTĀTĒS?

Tas ir mērķis, kas jāsasniedz. Skaitlis, kas mums ir jāsasniedz, ir fantastisks. Tas ir – vairāk nekā 100 ārzemju studentu. Mums bakalaurus pašlaik pabeidz 80 studenti, un kā lai pēc diviem gadiem būtu 100 ārzemju studentu? Piedodiet, tam nav nekāda pamatojuma. Skaitlis ir nereāls, bet mēs darīsim, ko varēsim, lai principā šeit studenti parādās.

Ja būs vairāk maksas studentu, viņi kaut ko ienesīs, parādīsies finansējums, un varēsim piesaistīt vairāk cilvēkresursu ne tikai mācību darbam, bet arī zinātnē, tad varbūt rastos finansējums, lai varam uzaicināt ārzemju docētājus. **Pašlaik ar Latvijas finansējumu neko prāfīgu nevar dabūt no ārzemēm. Ja pasniedzējam no ārzemēm maksāsi tā, kā ārzemēs, tad tas var nograut iekšējo kolektīvu.** Kāpēc par to pašu darbu, nebūt ne kvalitatīvāku, viņam maksāt trīs un četras reizes vairāk nekā vietējam pasniedzējam? Tad labāk, lai vispār nav ārzemju pasniedzēju un lai nesagrauj mikroklīmatu.

VAI PAŠLAIK IR KĀDI ĀRZEMJU PASNIEDZĒJI?

Mums ir vieslektori, kuri vairāk vai mazāk ir saistīti ar Latviju, kuri šeit ir dzimuši, bet patlaban dzīvo ārzemēs. Būfībā patriotisma dēļ viņi ir ar mieru šeit atbraukt, parādīties, kaut ko padocēt. Bet finansiāli tas viņiem nesaudzējumus, nevis ienākumus.

NOSKRIETI DIVI MARATONI

VĒL VĒRIENĪGS NOTIKUMS ŠOGAD – PASAULES PROGRAMMĒŠANAS SACENSĪBĀS ASV LU KOMANDA IEGUVA 20. VIETU, KAS IR ĻOTI AUGSTS RĀDĪTĀJS. STĀSTĪJĀT, KA SACENSĪBĀS VEIKSME NEBIJA JŪSU SABIEDROTĀ. MAZLIET PIETRŪKA LĪDZ MEDAĻĀM?

Veiksmi vienmēr vēlamies jebkādos pasākumos, īpaši jau sportā. Bez veiksmes nebūs labu rezultātu. Kad mēs braucām uz sacensībām, es uzskatīju: ja izveidojas labi apstākļi, mums vajadzētu būt apmēram 30. vietā, kas arī ir ļoti augsta pozīcija. Ja esam uzlēkuši augstāk, tad jāsaka tā – veiksmes mums bija, bet, ja tās būtu mazliet vairāk, būtu arī līdz medaļām aizsniegušies.

KĀDI UZDEVUMI PUIŠIEM SACENSĪBĀS BIJA JĀVEIC?

Komanda sastāv no trīs studentiem. Studentiem tiek iedoti 10 līdz 12 uzdevumi, kas jāatrisina piecu stundu laikā. Tas vairs nav nekāds sprints, piecas intensīvas stundas ir kā divi maratoni. Vēl nianse – ir tikai viens dators. Komandai ir jāspēj saprast, kurus uzdevumus risināt, kā sadalīt darbus – kurš domā, kurš programmē ar datoru, kurš meklē kļūdas, kurš izdomā testpiemērus, kā pārbaudīt programmu. Katra programma ir jāuzraksta absolūti pareizi, tas nozīmē, ja kaut vienā testpiemērā programma neuzrāda pareizu rezultātu vai arī strādā nepietiekami ātri, vai pārtrauc darbu, tad šis uzdevums nav ieskaitīts. Ja esi kļūdījies, drīksti vēlreiz pielabot programmu un to sūtīt atkārtoti, bet, ja vēlāk uzdevumu akceptē, tad par katru lieko sūtījumu ir 20 minūšu sods, kas tiek pieskaitīts klāt rezultātam. Uzvar tā komanda, kurai ir vairāk atrisinātu uzdevumu, un, ja ir vienāds atrisināto uzdevumu skaits, tad uzvar tā komanda, kurai attiecīgi patērēts mazāks laiks kopā ar soda minūtēm.

Te arī jāspēj saprast, kuru uzdevumu ātrāk risināt. Iedomājieties, jums ir padsmiņi uzdevumi, katrs ir uz vairākām lapām angļiski, un jums jāspēj zibenīgi saprast, kas tur sarakstīts, no kura gala ķerties klāt.

KĀ VISPĀR VAR NOKĻŪT ŠAJĀS SACENSĪBĀS?

Gadu no gada notiek šis čempionāts, un kopumā tajā piedalās 46 tūkstoši studentu, aptuveni 3000 universitātes no vairāk nekā 100 valstīm. Čempionātam ir daudzas kārtas, dažādas sākotnējās atlases un reģionāli ceturtdaļfināli. Mēs braucām uz reģionālo finālu Minskā, kur startē Baltkrievija, Baltijas valstis un arī no Krievijas Kaļiņingradas apgabals. Pusfinālā piedalījāmies Ziemeļaustrumeiropas reģionā. Šis ir pasaulē spēcīgākais pusfināla reģions, no kura visgrūtāk tikt uz finālu. Ja esi ticis uz finālu kaut vai kā pēdējais, tad diezgan garantēti esi pirmajā piecdesmitniekā pasaulē. Reti kura komanda izkrīt ārā, tad bijis ļoti neveiksmīgs starts. No citiem

pusfināliem ir krietni vieglāk izkrist. Pasaulē ir daudz pusfinālu – vairāki ir Ziemeļamerikā, Dienvidamerikā, Eiropā, Āzijā, Āfrikā, Austrālijā. Finālā parasti pēdējos gados tiek 100 līdz 130 komandas. Regulāri pieaug dalībnieku skaits, līdz ar to pamazām tas ir uzmilzis līdz 130 komandām, kas šogad bija rekords.

20. VIETA IR LIELĀKAIS SASNIEGUMS LĪDZ ŠIM?

2012. gadā bijām 18. vietā, bet uzskatu, ka šī komanda bija par kripatiņu labāka un spēcīgāka, un šogad rezultāts ir augstvērtīgāks.

PIEDALĪŠANĀS ŠĀDĀS SACENSĪBĀS IR LABS IERAKSTS CV?

Ja esi piedalījies Krievijas pusfinālā, tā jau ir kvalitātes zīme un nopietnās, lielās kompānijas tevi jau grib pieņemt kā darbinieku. Šogad esam apspēlējuši arī Masačūsetsas Tehnoloģiju institūtu, kas ir pasaulē visspēcīgākā universitāte IT nozarē.

CIK GADUS JŪS ESAT PASNIEDZĒJS?

Toreiz Datorikas fakultātes vietā bija Datorikas nodaļa Fizikas un matemātikas fakultātē. Šeit esmu no 1993. gada, bet toreiz vēl nebiju dabūjis nevienu diplomu, grādu ieguvu tikai 1994. gadā. Juku laikos šeit bija palikuši pamatdarbā tikai trīs cilvēki. Es par pasniedzēju kļuvis tikai tāpēc, ka profesors Bičevskis mūs, vairākus studentus, nostādīja ierindā un teica: "Datorika Latvijā ir briesmās, jo vienkārši nav cilvēku, kas varētu mācīt. Es stingri lūdzu jūs nākt, kaut esat studenti, un sākt lasīt lekcijas." Viņš sadalīja katram priekšmetus, un uz priekšu! Tāda bija situācija. Zinu, ko nozīmē, ja cilvēku vairs nav, ka tas viss var sagrūt jebkurā brīdī. Cilvēks ir galvenais resurss.

KĀDAS TRADĪCIJAS IK GADU TIEK KOPTAS FAKULTĀTĒ? ZINĀMS, KA JUMS PATĪK SVINĒT FAKULTĀTES DZIMŠANAS DIENU...

Noteikti viens no pasākumiem ir dzimšanas dienas svinēšana ar dzimšanas dienas torti un pasākumiem visas nedēļas garumā. Pasākums, kas iesākās pirms fakultātes

dibināšanas no aizvēsturiskiem laikiem, ir Programmētāju dienas. Man liekas, ka šogad tās notika jau 30. reizi, un no mazāka pasākuma LU tas ir izaudzis līdz visas Latvijas mērogam, šogad to jau rīkoja Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija, un tas notika RTU telpās. Agrāk fakultātē notika balles un regulāri uzstājās grupa "Pērkons". Uzskatu, ka DF ir labākā Studentu pašpārvalde. Regulāri notiek visādi pasākumi, iepriekšējam dekānam bija ļoti laba sadarbība ar Studentu pašpārvaldi. Mums ir labi kontakti ar nozari, un notiek ļoti daudz lekciju ārpus studiju programmas. Vakaros lekcijas pasniedz tehnoloģijas uzņēmumu labākie speciālisti. Pēdējos gados iniciatīva nākusi no studentu puses, viņi paši sameklē, kas visvairāk interesē, organizē savā starpā visādas pašpalīdzības mācības dažādos priekšmetos. Tāpat vakaros vecāko kursu studenti māca citiem studentiem kaut kādas jomas. Pagājušajā gadā LU tikai sākās mentoru kustība, bet mums šī mentoru kustība ir no fakultātes dzimšanas dienas, un Universitātē lielā mērā adaptē to, ko mums šeit izveidoja pašpārvalde.

MĒDZ TEIKT, KA DEKĀNI ARĪ IR TIKAI CILVĒKI. KO DATORIKAS FAKULTĀTES DEKĀNS DARA, KAD NEATRODAS DARBĀ?

Nodarbojos ar orientēšanās sportu. Esmu amatieris, bet regulāri startēju sacensībās, diemžēl man pietrūkst laika startēt orientēšanās seriālos. Ja uz kādu aizbraucu reizi gadā atrādīties, tad tas ir sasniegums. Pārsvārā uzreiz startēju Latvijas kausa sacensībās vai čempionātos. Pagājušajā gadā pirmo reizi aizbraucu uz Veterānu pasaules čempionātu klasiskajā distancē. Uzskatu, ka noskrēju ne visai veiksmīgi, ierindojos 26. vietā starp vairāk nekā 100 dalībniekiem. ►

Ja veiksmē būtu mana sabiedrotā, tad varētu būt 10.–15. vietā, bet tobrīd man bija traumēta kāja, nebiju pietiekami trenējies. Lija lietus, brilles svīda ciet, un vairs tik labi nevarēju saskatīt karti.

VAI DATORIKAS FAKULTĀTE IR VISLABĀKĀ FAKULTĀTE UNIVERSITĀTĒ?

Sevi novērtēt objektīvi ir gandrīz neiespējami, tāpēc tas būtu jāpauj citiem. Ja daudzi cilvēki sāktu vērtēt visas fakultātes, tad kaut kādu vidējo rādītāju varētu noskaidrot. Bet atkal – kas ir tie kritēriji, kas nosaka, ka esi labs? Kaut kādā ziņā mēs varbūt esam vislabākie, kaut kur neesam. Varbūt mēs esam labākie attiecībā uz datoru izmantošanu, visticamāk, mums to vajadzētu prast labāk nekā citiem. Kaut kur citur mēs, visticamāk, zaudējam. Matemātiķi, programmētāji lielā mērā ir intraverti cilvēki, līdz ar to automātiski vajadzētu būt, ka kaut kādās jomās mēs zaudējam ekstravertiem vai citiem cilvēkiem jomās, kur šīs īpašības vairāk tiek prasītas.

FOTO AUTORS: Toms Grinbergs.

Latvijas Universitāte veicina zinātnes izcilību un sadarbību ar uzņēmumiem

SNIEGTAIS ATBALSTS ZINĀTNEI, IEVIEŠOT BONUSU PROGRAMMU

Andra Čudare

Pagājis nu jau gads, kopš Latvijas Universitātē (LU) darbojas Zinātnes izcilības un komercializācijas atbalsta programma. Programmas mērķis ir veicināt ekselentas LU pētnieku zinātniskās publikācijas, kā arī stimulēt līgumdarbu piesaisti, tādējādi paliecinot Universitātes ieņēmumus.

Rīkojums Nr. 1/312 par programmas darbības uzsākšanu parakstīts 2016. gada 20. jūlijā, un tas būs atskaites punkts, no kura tiks vērtēts programmas devums ilgtermiņā. Par programmas darbību atbild LU Komunikācijas un inovāciju departamenta (KID) Tehnoloģiju pārneses nodaļa.

Programma sastāv no divām daļām – vienā tiek vērtēta zinātnes izcilība, bet otrā – zinātnes “komercializācija”. “Latvijas Universitāte ir pirmā augstskola Latvijā, kas īsteno šādu zinātnes atbalsta sistēmu,” stāsta programmas darbības administrētājs, KID konsultants Māris Jansons. Pēc vairāk nekā gada jau var atskatīties uz paveikto.

Ceļš no publikācijas līdz atbalstam

Publikāciju korespondējošajiem autoriem pašiem nav jāpiesakās šai bonusu programmai. Protams, vēlams, lai autors informāciju par savu publikāciju ievada LU informācijas sistēmā LUIS, kā to nosaka rīkojums Nr. 1/312, bet, ja arī tas netiks izdarīts, bonuss nekur nepazudis. Tiek vērtētas visas 2016. gadā “Web of Science” ievietotās publikācijas. LU Informācijas tehnoloģiju departaments sadarbībā ar LU Bibliotēku no “Web of Science” iegūst informāciju par publikācijām no datubāzes, pārbauda, vai tās atbilst norādītajiem vērtēšanas kritērijiem, un nodod Komunikācijas un inovāciju departamentam, kur šo sarakstu pārbauda vēlreiz.

Saprotams, ka ne visi publikāciju avoti ir vienādā līmenī, tādēļ tie kaut kā jānodala – svarīgākais vērtēšanas aspekts ir kvartiles (Q), kas ir starptautiski akadēmiskajā vidē pieņemts izcilības rādītājs – Q1 apzīmē augstāko izdevuma līmeni. Bonusu programmā tiek ņemti vērā Q1 un Q2 rādītāji. Publikācijas kvartilēs iedala nevis LU, bet “Web of Science”, un katru kvartili veido vairāki vērtēšanas parametri.

Dažādās kvartiles arī ir iemesls, kādēļ jāveic dubulta pārbaude, jo, ja publikācija nanofizikā novērtēta tikai ar Q2, tas nenozīmē, ka tāds līmenis būs arī, teiksim, teorētiskās fizikas jomā, jo tur šim izdevumam var būt Q1. Programmā noteikts: lai iegūtu bonusu Universitātē, dabaszinātnēs jābūt Q1 līmeņa publikācijām, bet sociālajās un humanitārajās zinātnēs pieļaujams Q2 – šāds noteikums ieviests, lai veicinātu publikāciju skaita pieaugumu. Kad saraksts ir vairākas reizes pārbaudīts, tiek sagatavots lēmums, izsūtītas apsveikuma vēstules un sākas smaga darba rutīna – administratīvais darbs.

Atbalstu 1000 eiro apmērā saņem korespondējošais autors – cilvēks, kura pienākumos ir sniegt atbildes uz saņemtajiem jautājumiem par konkrēto publikāciju. Ja publikācijai ir vairāki autori no LU, tad atbalstu diemžēl saņem tikai korespondējošais autors. Ja publikācijai būtu vairāki autori, kas visi arī norādīti kā korespondējošie autori, turklāt visi būtu LU darbinieki, tad atbalstu piešķirtu visiem. Būtiski, ka atbalsta saņēmējs var izvēlēties, kādā veidā saņemt šo naudu, – kā piemaksu pie algas, par to segt dalību konferencēs vai iegādāties, piemēram, datoru vai reaģentus.

LU Zinātnes un izcilības un komercializācijas atbalsta programmas darbībai pirmajā gadā piešķīra 200 000 eiro no LU Snieguma finansējuma. Līdz šim brīdim prēmētas 38 publikācijas, bet tas neizslēdz iespēju, ka tomēr atradīsies vēl kāda nepamanīta publikācija. Atbalsts jeb bonuss jāizmanto viena kalendārā gada laikā kopš vienošanās brīža ar KID. Atsevišķos gadījumos izmaksas termiņš var būt arī garāks, piemēram, ja plānotā konference notiek vēlāk nekā pēc gada. Maksimālais vienošanās termiņš ir trīs gadi. Tomēr jāpatur vērā, ka lēmums par veidu, kā atbalsts tiks izmantots, jāpaziņo viena mēneša laikā pēc paziņojuma saņemšanas par piešķirto atbalstu.

Līgumdarbi ne tikai sev, bet arī kolēģiem

Programmas otrā daļa ir atbalsts zinātnes “komercializācijai”. Pēdīnās lietotas aiz pietātes pret zinātni, jo komercializācijas termins dažiem varbūt varētu šķist pārāk zaimojošs attiecībā uz zinātni. Ar vārdu “komercializācija” domāti LU pētniecības vai attīstības līgumdarbi, turklāt tiek vērtēti līgumdarbi, kuru summa pārsniedz 1000 eiro bez PVN. Netiek vērtēti līgumdarbi – projekti, kuros LU ir partneris un iegulda savu līdzfinansējumu, piemēram, Efektīvās sadarbības programma, ERAF 1.1.1.1. utt. Bonusa programma paredz, ka bonusa procentus no darījuma summas saņem tas, kurš projektu piesaistījis, nevis automātiski projekta vadītājs. LU Zinātnes departaments, projektu reģistrējot, norāda šo līgumdarba iniciatoru, kurš bieži arī ir projekta vadītājs. Tomēr programmas būtība ir šāda: piemēram, ja fiziķis, kurš ir LU darbinieks, sarunā, ka konkrēts uzņēmums pasūta pētījumu Ķīmijas fakultātē, viņš kā šā līgumdarba veicinātājs saņem atbalstu. Nav jābūt projekta izpildītājam, tas tikai “jāatved” uz Universitāti!

Programmas īstenošanas kārtībā norādīta atbalsta intensitāte – no pirmreizēja klienta līguma, kura apjoms ir līdz 10 000 eiro, bonusa daļa ir 8%, bet no līguma virs 10 000 eiro – 9%. Nav noslēpums, ka pētnieki pārsvarā dzīvo no projekta līdz projektam, tāpēc līgumdarbu bonusi ir labs atspazds. Bonusu sistēma motivē līgumdarbus piesaistīt ne tikai sev, bet arī kolēģiem no citām Universitātes struktūrvienībām.

Tā kā programma ir jauna, nebūtu korekti spriest par līgumdarbu procentuālo pieaugumu, jo tas atkarīgs no uzņēmumiem, kam tas ir aktuāli, un ir grūti ietekmēt viņu lēmumu pieņemšanu. Bet jaunā bonusu sistēma mudina pētniekus meklēt iespējas un komunicēt ar uzņēmumiem par iespējamo sadarbību. Līgumdarbu prēmēšana ir sarežģītāka nekā publikāciju atalgojumu izmaksāšana, jo šajā daļā prēmēšana paredzēta, kad līgums ir noslēdzies, un tas var būt pēc vairākiem gadiem.

Kopsumma, kas patlaban ir aprēķināta izmaksāšanai, nav liela, bet procesā ir vairāki līgumi, kuru kopējā darījumu summa sasniedz pat 200 000 eiro. Jāatzīst, ka darbs ar līgumdarbiem ir komplicēts, jo tos vērtē reizi trijos mēnešos – jāpieprasa informācija Finanšu un uzskaites departamentam, ieskaitītā summa jāsalīdzina ar līguma summu, jāpārliedzina, ka samaksāta visa līguma summa. Neizdevīgā situācijā nonāk bonusa saņēmēji, kuru līgumdarbi noslēgti uz vairākiem gadiem. Iespējams, ka šeit būs nepieciešami papildu grozījumi, kuri paredz izmaksāt bonusu pēc ienākošās summas attiecīgajā laikposmā.

Ideja, mērķi un ieceres

Iniciatīva par programmas izveidi nāca no LU Mediju un mārketinga centra (tagad Komunikācijas un inovāciju departaments), un tās izstrādē liela loma bija pētniecei Ilzei Grantei no Ķīmijas fakultātes – viņai LU rektors Indriķis Muižnieks uzdeva sagatavot pirmo projekta uzmetumu. Ilze stāsta, ka bonusu sistēmas uzdevums ir motivēt zinātniekus būt izcilie savā jomā un veidot augstas raudzes publikācijas, kā arī pateikt paldies par padarīto.

Līgumdarbu bonusu piešķiršanas kārtības ideja tika aizgūta no privātā sektora, kas ir orientēts uz rezultātu, nereti paredzot mainīgu algas pielikumu atkarībā no pārdošanas vai ražošanas apjoma. Piešķirt 7–10% no noslēgtās līguma summas LU darbiniekam, kurš piesaistījis līgumdarbu, viņam ir laba motivācija turpināt aktīvu darbu. Pēc pirmā gada ir skaidrs, ka jāveic vairāki grozījumi, jāvienojas par iekšējo procesu un jāsakārto pāris tehniskas nianšes, lai programma kļūtu vēl labāka. ►

Māris Jansons uzskata, ka programma ataino LU darbinieku vērtību sistēmu un liecina par mīlestību pret savu darbu, jo daudzi pētnieki iegūto publikāciju bonusu nesavtīgi sadala ar līdzautoriem. Viens no laureātiem piemaksas vietā izvēlējies iegādāties Ķīmijas fakultātei nepieciešamo centrifūgu, cits Fizikas un matemātikas fakultātes profesors to brālīgi sadalījis ar jaunajiem zinātniekiem – publikācijas līdzautoriem.

Lai arī programma neparedzēja piešķirto publikāciju bonusu dalīšanu uz pusēm, Universitātes vadība bija pretimnākoša un to ļāva. Prieks ir dodot, tādēļ nedrīkst atņemt devējam šo prieku.

Daži fakti par atbalsta programmu

PIRMĀ GADA REZULTĀTI

LĪGUMDARBI

- Bonuss aprēķināts 28 līgumdarbiem (noslēgti pēc 20.07.2016., un veikta pilna līguma summas apmaksa)
- Piešķirtais bonuss – 9114 EUR (no līgumu kopsummas 134 949 EUR)
- Bonusu saņēmuši 19 LU darbinieki
- KID Tehnoloģiju pārneses nodaļas piesaistītie līgumi – 11

PUBLIKĀCIJAS

- Prēmētās publikācijas – 38
- Piešķirtā bonusu summa – 38 000 EUR
- Dabaszinātnēs prēmētas 32 publikācijas
- Humanitārajās un sociālajās zinātnēs prēmētas 6 publikācijas

Izredzētība prāta dzīvei

Emeritētā profesore Skaidrīte Lasmane, lielākā ētikas autoritāte Latvijā, ir priecīga par savu akadēmisko mūžu

Laura Ardava

Profesori Skaidrīti Lasmani raksturo intelekts, īpašs akadēmiskais cēlums, izsmalcināta sievišķība un elegance. Viņa uzskatāma par autoritatīvu un atpazīstamāko ētikas ekspertu Latvijā. Šā gada pavasarī Latvijas Universitātes Senāts Skaidrītei Lasmanei vienbalsīgi piešķir emeritētā profesora (*Professor Emeritus*) goda nosaukumu, augstu novērtēdams viņas devumu Universitātei studiju un zinātniskajā darbā.

NEJAUŠĪBA, BRĪVĪBA UN NOSACĪTĪBA

“Nonākšana akadēmiskajā dzīvē manā gadījumā bija diža nejaušība,” atzīst profesore Skaidrīte Lasmane. “Manā diplomā ir skaists ieraksts “Latviešu valodas un literatūras skolotājs”. Tolaik, pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados, pastāvēja augstskolas beidzēju sadales sistēma, un es tiku norīkota uz Gulbenes astoņgadīgo skolu. Tā kā atzīmju ziņā biju viena no labākajām, tad man bija iespēja izvēlēties vienu no divām Latvijas pilsētām – Jēkabpili vai Gulbeni. Izvēlējos Gulbeni. Vairāk gan vēlējos Jēkabpili, taču devu priekšroku diviem cilvēkiem, kuri vēlējās turp doties kopā un dibināt ģimeni, kaut arī beigās to tomēr neizveidoja.”

Profesore atklāj, ka skolā strādāt nav

gribējusi, tādēļ bija jādoma par izglītības turpināšanu. “Toreiz jau nebija daudz citu izvēles iespēju. Filologs, kurš absolvējis Latvijas Valsts universitāti, parasti devās strādāt uz padomju skolu. Mani interesēja filozofija, tāpēc, atgriežoties no Gulbenes, pārkvalificējos uz filozofiju. Toreiz Latvijā nebija filozofijas fakultātes, ņēma aspirantūrā, ko šodien sauc par doktorantūru, arī filologus. Tā kā vairāki filologi pirms manis bija izvēlējušies estētikas virzienu, tā nozare bija piesātināta. Toreizējais Universitātes rektors Valentīns Šteinbergs, kuru atceros ar ļoti labvēlīgu attieksmi, piedāvāja man ētiku. Arī tīrā nejaušība. Tā es no 1965. gada paliku ētikas jomā,” atklāj profesore.

“Manas doktora disertācijas izvēle, kā jau filologam pietāvē, bija veltīta Raiņa uzskatiem par personības attīstības dialektiku. Tas bija atkušņa laiks pēc Staļina personības kulta nonākšanas atklātībā – viens no pirmajiem brīvības

laikiem. It kā. Bet tomēr ar ļoti lielu uzraudzību, protams, un ierobežojumiem. Arī pašierobežojumiem. Dīvaini, bet toreiz filozofijā jau parādījās personības jēdziens, kas paplašināja marksistiskās filozofijas tematiku. Tā kā man bija filoloģiskā pagātne, sapratu, ka es neuzrakstīšu disertāciju par to, ko vēlos. Mani faktiski interesēja brīvība un nosacītība jeb determinētība morālās rīcības motivācijā. Tādu tematu biju pieteikusi sākotnēji, taču apjautu, ka bez filozofijas zināšanām triju gadu laikā to pieklājīgā līmenī apjēgt nav iespējams. Tad es mainīju tematu, kas man pa spēkam. Mēs viens otru aspirantūrā pat sveicinājām: “Kāds tev šodien disertācijas temats?” Mēs tolaik tur bijām ļoti dažādi kopā – gan juristi, gan ekonomisti. Tā vide man bija interesanta.” ►

MĒRKIS – IEROSINĀT DOMĀT

“Pēc disertācijas aizstāvēšanas sāku strādāt par pasniedzēju. Man deva šo iespēju, kaut gan bija konkurence. Darba pieredze skolā man nebija tikama, tāpēc salīdzinājumā ar 7. klasi Gulbenes astoņgadīgajā skolā Universitātē jaunai pasniedzējai bija zelta dzīve. Studentu grupiņas nebija lielas, darbs ar īstiem, pieaugušiem cilvēkiem, par disciplīnu tolaik nebija jādomā absolūti nemaz. Kaut kas ir mainījies, jo disciplīnas problēmas lielās studentu grupās sākās deviņdesmitajos gados vai pat 21. gadsimta sākumā. Septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados disciplīnas problēmu nebija nemaz. Domāju, ka cilvēki tolaik bija vairāk, sacīsim, dresēti. Kaut kas mainījās līdz ar liberālisma brīvību, kurai nesekoja tikpat ātrs atbildības paradums. Un sākās “katram sava ētika”. Tagad, kad es vairs tikpat kā nelasu lekcijas, situācija, šķiet, kļūst labāka.”

Profesore stāsta, ka viņai kā jaunai pasniedzējai nav piemitusi varas apzīņi. “Tas ir pašapziņas jautājums. Tā man nebija pārāk augsta, kad es sāku strādāt. Pārvalificēšanās uz citu nozari nav viegla. Tādos mazzināšanas apstākļos pašapziņa nevarēja uzreiz rasties. Domāju, ka pašapziņai patiesi pamats var rasties vai pieaugt mūža beigās, kad cilvēks saprot, ko jau zina, un zina, ko vēl nezina. Bet zini, kas to kompensē? Jaunība! Tas, ka jaunais pasniedzējs ir gandrīz tāds pats kā studenti, tas kompensē dumjību un nezināšanu. Man izveidojās saprašanās ar studentiem, taču biju laikam arī ļoti principiāla un stingra atzīmju ziņā. Es gribēju, lai cilvēks domā. Arī tagad droši vien man tas piemīt, ka es nepasaku skaidri un vienkārši līdz galam, bet vēlos, lai cilvēks tiek ierosināts domāt.

Un toreiz jau pats galvenais bija cilvēkam likt atmosties un ļaut viņam pašam domāt, jo patstāvīgas spriestspējas deficīts bija liels. Tagad tas nav mazāks.

Tagad ir brīvība domāt un arī brīvība nedomāt.

Manuprāt, patlaban nav nepieciešamības ar savu domāšanu būt opozīcijā kaut kam. Mani, piemēram, pārsteidza, kad dzirdēju slavinājumu kādam rakstniekam par to, ka viņa darbā esot tāda mākslinieciski spējīga bezmērķība. Nu redz, tas nozīmē, ja nav mērķa, tad nav it kā jāpiepūlas,” uzsver profesore.

Profesore 2017. gada pavasarī.
FOTO: Sanīta Burķīte.

“Man pašai bija egoistiski interesanti “izdomāties” auditorijā, nevis stāstīt kaut ko pārlietu gudru, uz ko sākumā es nemaz nebiju spējīga. Tolaik jau arī nebija pieejama ideju ziņā daudzveidīga akadēmiskā literatūra, kā ietekmē tu varēji būt citādāks. Literatūras pieejamība bija marksistiski pieticīga. Līdzās citiem – viens no lielākajiem padomju sistēmas noziegumiem bija, ka pat zinātniekiem nebija pieejama pasaules literatūra. Profesors Valentīns Šteinbergs netraucēja izstrādāt Raiņa pētījumu. Viņam bija pieejamas dažas specfonda grāmatas, kuras toreiz tika pieļautas tikai dienesta vajadzībām. Vienu no tām viņš man uzticēja, proti, Rožē Garodi “Par realīsmu bez robežām”. Krievu valodā, protams. Tas bija domāšanai nepiemērots laiks. Mēs taču nezinājām, kas tolaik notika pasaules vai Eiropas filozofijā, kad tur septiņdesmitajos gados Francijā, piemēram, veidojās postmodernisms. Visa mūsdienu filozofija – Fuko, Deridā, Delēzs, Liotārs. Arī Pols Rikērs. Uz ārzemēm arī netikām. Bijām norobežoti

no tā, kas notika pasaulē. Tagad es varu tikai brīnīties, kā mūsu darbam pat marksisma līmenī vispār varēja būt kaut kāda kvalitāte? Ja nezini, kas notiek pasaulē, ar ko nodarbojas pasaulē. Bet domāšanu pieļaut auditorijā, stimulēt to, lai paši studenti meklē atbildes, to varēja.”

AKADĒMISKĀ DZĪVE – LIKTEŅA PRIEKŠROCĪBA

Akadēmisko dzīvi profesore vērtē kā likteņa priekšrocību. “Tas ir mierīgākais,

labākais, stabilākais, dzīvi iedvesmojošākais darbs, jo cilvēks visu laiku ir spiests sevi papildināt, vērtēt, mainīt. Nevis abstrakti, bet konkrēti, katra dzīves gadījuma kontekstā, kad ir jātiekas ar daudziem jauniem, domājošiem cilvēkiem. Un ir iespēja domāt kopā ar viņiem. Un vēl ir dalīšanās. Dalīšanās, kas akadēmiskajā vidē izveidojas pilnīgi kā rutīna. Lasot kādu tekstu, uzreiz tiek domāts, kā ar to būs iespējams dalīties publiski auditorijā vai ar kolēģiem? Kas tiks izmantots kā interpretējams teksts? Turklāt agrāk bija jādama arī, kā tiks vēstīts, jo atklātība varēja būt bīstama,” stāsta S. Lasmane. “Zināmā mērā akadēmiskajai videi mūsdienās var izteikt pārmētas, ka cilvēki, kas daudz zina savā jomā, bieži tik maz tajā dalās ar visu sabiedrību. Dalīšanās notiek ar studentiem un labākajā gadījumā ar kolēģiem. Taču izešana viņpus akadēmijas robežām saistīta ar pielāgošanos: lai tiktu saprasts profesionālais diskurss, daudz kas jāpadara populārs, kas nozīmē vienkāršošanu. Jādomā, kā saglabāt

dziļumu, pārejot uz popkultūru, popfilozofiju, popvēsturi vai popētiku? Akadēmiskais līmenis ir ļoti jānotur, jo citādi var izplūst banalitātēs un nepienest klāt neko intelektuālāku. Nepārtraukti ir jālasa un jādomā. Tā ir akadēmiskās vides priekšrocība un izredzētība, ko, piemēram, Senajā Grieķijā varēja atļauties tikai daži aristokrāti, Platons, Aristotelis vai vecās Romas stoīķi. Uz pirkstiem skaitāmi cilvēki. Tā ir likteņa izredzētība! Akadēmiskajai videi mēdz pārnest arī: "Ko jūs tur ar saviem rakstiņiem, divi trīs cilvēki tos izlasa kādā krājumā." Zināms dramatisms un izšķērdība tā ir! Bet attaisnojums ir potencialitāte, uzkrājošā vērtība. Ja tu publicē, tad tu vari cerēt, ka tas kaut kur paliek. Tu visu laiku izskani auditorijā cerībā, ka tas kaut kur transformējas un paliek. Bet vai tā ir?" vaicā profesore.

"Kopumā pasniedzēja darbā galvenais ir prāta dzīve un jau minētā pašapziņa, jo auditorijas darbs ir viena aktiera mūžīgs teātris. Visu dzīvi. Turklāt aktierim ir jāiemācās viss no galvas (kas arī nav viegli), bet man pašai vēl arī teksts ir jāizdomā!" ironizē S. Lasmane. "Pasniedzēja darbā var iegūt un praktizēt varas apziņu. Filozofs Mišels Fuko taču arī saka, ka vara esot visur. Tu stāvi priekšā, un pārējie sēž, un viņiem ir jābūt klusiem. Kaut kāda varas ilūzija tur ir, kuru kāds arī realitātē izmanto. Lai ar varas apziņu sevi nepiesārņotu, jāņem palīgā pašironija. Tikai nedrīkst sākt sevi glorificēt. Kritika gan ir ļoti jāņem vērā, jo tā nav nejauša.

Saistībā ar man piešķirto goda nosaukumu, kuru tikai zināmā vecumā var saņemt, man jāsaka vislielākais paldies saviem kolēģiem, kas ļoti daudz darba ieguldīja manu dokumentu sagatavošanā. Vislielākais paldies Komunikācijas studiju nodaļas profesorei Vitai Zelčei un šīs pašas nodaļas studiju direktorei Sanitai Burķītei. Goda nosaukums nozīmē akadēmiskā mūža noslēgumu un zināmu sakārtojumu, atgādinot, ka viss ir pārejošs," akcentē profesore.

Profesore Tartu kopā ar citiem LIVINGMEMORIES projekta dalībniekiem 2017. gada janvārī.
FOTO: Kirsti-Salmi Niklander.

Profesore Somijā, projekta LIVINGMEMORIES seminārā 2017. gada augustā.
FOTO: Sanita Burķīte.

Profesore sniedz lekciju "Universitātes intelektuālais profils" profesores Intas Brikšes monogrāfijas "Komunikācija. Mediji. Universitāte" atvēršanā 2016. gada septembrī.
FOTO: Jānis Buls.

FOTO: Toms Grīnbergs.

LU ABSOLVENTU KLUBS CEĻĀ UZ UNIVERSITĀTES IZCİLĪBU "BRUGĒ" ABSOLVENTU TAKU

ABSOLVENTU KLUBS SAVU DARBĪBU SĀCIS ENERĢISKI, VIŅIEM IR DAUDZ IDEJU, KĀ CELT UNIVERSITĀTI

Antra Sprēde

Pusotru gadu Latvijas Universitātē (LU) aktīvi darbojas Absolventu klubs (AK), kas vienkopus pulcē LU patriotus, kuri pēc studiju beigšanas nav aizmirsuši savu Alma Mater. Aizvadījuši pirmo Absolventu dienu, LU AK ceļā uz Universitātes izcilību veido Absolventu taku LU Botāniskajā dārzā.

Doma par LU AK dibināšanu dzima 2015. gada vasarā, satiekoties 10 dažādu LU fakultāšu absolventiem un domubiedriem. "Mums radās doma izveidot absolventu kustību, tāpēc ka Latvijā tas ir kaut kas jauns. Vēlējamies iedzīvīnāt kustību ar domu, ka absolventiem ir, ko dot savai Universitātei," stāsta LU AK vadītājs, LU Juridiskās fakultātes absolvents **Mārtiņš Brencis**.

Taps Absolventu taka Botāniskajā dārzā

Šā gada maijā LU AK rīkoja pirmos absolventu svētkus un aicināja dažādu paudžu absolventus satikties Botāniskajā dārzā. Vairāk nekā 700 Absolventu dienas apmeklētāju varēja baudīt grupas "Pērkons" koncertu, klausīties sabiedrībā zināmu absolventu stāstus, doties ekskursijā pa Botānisko dārzu, iepazīties ar LU sniegto iespēju daudzveidību un ziedot Absolventu takai, kas visies cauri Botāniskajam dārzam.

"Absolventu taka būs kā ainavisks vides objekts, kur rīkot dažādus pasākumus. Plānojam nākotnē attīstīt zaļā teātra ideju jeb mazu skatuvi kultūras un izglītojošiem pasākumiem, izlaidumu fotogrāfiju tapšanai vai debatēm. **Tā būs skatuve runas brīvībai un atvērtībai – vērtībām, ko LU iemieso.** Mēs gribam rādīt piemēru ar darīšanu, nevis vienkārši stāstīt, kas jādara citiem. Gribam paši izdarīt, parādot, ka pakāpeniski mums apkārt jāveido tāda vide, kādu vēlamies," norāda Mārtiņš Brencis.

Taku veidos dažādi labiekārtojuma elementi un vides objekti – zaļais teātris, zvilņi, soliņi un dekorācijas. Taka visā tās garumā mainīs savu raksturu no ēnainas līdz spilgtas saules apspīdētai. Absolventu stāsts tiks atainots cietajā segumā un labiekārtojuma elementos.

Lai savāktu Absolventu takas projekta un izveides sākšanai nepieciešamos 15 000 eiro, LU Fonds, kas administrēs šos ziedojumus, ir padomājis par inovatīvu risinājumu ziedojumu vākšanai. LU galvenās ēkas vestibilā turpmāk atradīsies ziedošanas kiosks. "Tas būs unikāls risinājums Baltijas valstu universitātēs. Ziedošanas kioskā būs atvērta lapa www.ziedot.lu.lv, kurā varēs izvēlēties, kurai kampaņai ziedot. Ziedot varēs arī ar bezkontakta kartēm," jaunākās iespējas skaidro LU AK valdes locekle **Brigita Zutere**, kura ir absolvējusi gan LU Fizikas un matemātikas, gan Bioloģijas fakultāti.

30. septembrī LU AK sadarbībā ar LU Studentu padomi Botāniskajā dārzā rīko talku, lai sakoptu vietu, kur turpmāk visies Absolventu taka. Tā būs arī iespēja nostiprināt labas attiecības ar studentiem, uzsver Mārtiņš Brencis.

Gribam diplomu vai zināšanas?

Pērn septembrī LU AK rīkoja domnīcu "LU ceļš uz izcilību", kurā no ekspertu ierosinājumiem un priekšlikumiem tika izveidota ceļa karte augstskolas izcilības sasniegšanai. Viens no ceļa

kartes punktiem ir ārzemju studentu piesaiste.

“Ārzemju studentu skaita pieaugums ir nepieciešams gan finansiālu, gan demogrāfisku apstākļu dēļ. Skaidrs, ka vidusskolēnu skaits krītas un studentu skaits nepieaug, tāpēc nepieciešami studentu resursi. Ārzemju studenti padara vidi internacionālāku, un viņi maina Universitāti, jo – pastāvēs, kas pārvērtīsies. Līdz ar to tas liek LU mainīties, liek izdarīt izmaiņas programmās. Tas ir ceļš uz izcilību un uz interesantākām studijām,” uzskata Mārtiņš Brencis.

LU rektors Indriķis Muižnieks un Absolventu kluba vadītājs Mārtiņš Brencis Absolventu dienā.
FOTO: Absolventu kluba arhīvs.

Vēl domnīcas ceļa kartē LU AK aicina aizdomāties par Universitātes diploma vērtību darba tirgū, kā arī veidu, kā tas tiek iegūts, tāpēc absolventi strikti iestājušies pret plaģiātu pieļaušanu Universitātē. “Viens no mūsu saukļiem ir “Diploma vērtību radu pats!”. Mēs esam tie, kuri radīs vērtību, mācīsies tālāk un dos atpakaļ Universitātei,” pārliecināta ir Brigita Zutere.

LU AK vadītājs viņai piekrīt: “Jautājums, ko mēs vēlamies – vai mēs gribam diplomu vai zināšanas? Ja gribam diplomu, diskusija ir slēgta, izliekamies, ka mēs cīnāmies ar plaģiātu, tomēr, ja mēs tiecamies uz izcilību, vai tas ir pareizais ceļš?”

LU absolventi aicināti pievienoties klubam

Studiju laikā daudz saņēmuši no savas Universitātes, LU AK biedri ir gatavi dot savu ieguldījumu un vēlas spodrināt LU publisko tēlu un prestižu. Piemēram, pazīstami Universitātes absolventi aicināti kļūt par vieslektoriem un dalīties savā pieredzē ar studentiem.

“Mums ir pa ceļam ar tiem cilvēkiem, kuri redz izglītībā vērtību, kuriem ir interese atgriezties Universitātē ar labu darbu, vārdu vai ziedojumiem,” uzsver M. Brencis.

“Man personīgi kaifu rada tas, ka varu darboties lielāka mērķa labā, un tam jau ir redzami vēra ņemami rezultāti. Zinu, ka arī citi alumīniji (AK aktīvisti – A. S.) tā domā. Ticu, ka Absolventu klubs ir nozīmīgs zobrāts tajā lielajā mehānismā, ko sauc par Latvijas Universitāti. Vēl jo vairāk – kluba ietekme arvien palielināsies, tam apvienojot mērķtiecīgus un ambiciozus absolventus, kas vēlas Universitāti padarīt vēl labāku un atvērtāku gan topošajiem, gan esošajiem, gan bijušajiem studentiem. Un tam jau ir acīmredzami augļi,” skaidro B. Zutere.

LU AK ir ļoti atvērts un savā pulkā gaida aktīvus LU absolventus – jaunus ideju iniciatorus un projektu vadītājus. LU AK jau piedāvā iespēju – kļūt par nākamās Absolventu dienas projekta vadītāju.

Absolventi katru trešdienu pulksten 18 tiekas LU galvenajā ēkā, 240. kabinetā, un bieži vien koristu dziesmu pavadībā (viņiem ir mēģinājums turpat blakus Mazajā aulā) pārrunā, kā palīdzēt LU sasniegt izcilību.

“Man patīk LU rektora Indriķa Muižnieka sacītais Absolventu dienā, ka viņš pieturas pie filozofijas, līdzīgi kā savulaik Ķīnā, ka valdnieks veido vidi, kurā notiek dažādi procesi, un viņš netraucē tiem, kas dara. Es vēlos papildināt teicienu ar to, ka Universitātei ir vajadzīgi cilvēki, kas ne tikai netraucē, bet arī grib darīt. Tad kopējā vīzija un mērķis būs ātrāk sasniedzams,” uzskata Mārtiņš Brencis.

NOZĪMĪGI FAKTI:

Absolventu klubs dibināts 2016. gada 29. janvārī

LU AK valdes locekļi: Mārtiņš Brencis (JF), Aija Brikše (SZF), Lina Dzene (EVF), Toms Vāvere (FMF), Egita Gaile (SZF) un Brigita Zutere (FMF/BF)

Kluba vēstneši: *ziedot.lv* vadītāja Rūta Dimanta, “Prudentia” investīciju bankieris Ģirts Rungainis, profesori Mārcis Auziņš, Ivars Lācis un Vjačeslavs Kaščejevs, kardiologs profesors Andrejs Ērglis

Absolventu kluba “Gada biedrs 2016”: Laimdota Straujuma

Kluba darbības attīstīšanai ziedojušas 53 personas. Lielākais ziedojums – 2500 eiro

Klubam ir 2 pamatkrāsas – gaiši zila (#01afe6) un tumši zila (#00539a). Tās ir jauneklīgi un izteiksmīgi atvasinājumi LU zilajam tonim

Kluba vērtības: izaugsme, atbalsts, atbildība

Vairāk informācijas:

www.absolventuklubs.lv, Facebook un Twitter: @absolventuklubs

Ieva Akuratere, Uldis Rudaks un Juris Riekstiņš raidījumā "Zibens pa dibenu".

Entuziasma radio stacija NABA ar citādu mūziku iegriež pasauli

Latvijas Universitātes Radio piedāvā daudzveidīgu informāciju un saturīgu izklaidi

Antra Sprēde

Latvijas Radio 6 – Latvijas Universitātes (LU) Radio NABA šā gada 1. decembrī ar koncertu maratonu tiešraidē svinēs 15 gadu jubileju. Mazā studija LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes telpās pulcē 100 raidījumu veidotājus – no LU studentiem un absolventiem līdz pat pieredzējušiem mūzikas žurnālistiem.

CITĀDA MŪZIKA

Radio aizsākumi meklējami 90. gadu beigās, kad tās dibinātājs, tolaik vēl students **Madars Štramdiers** izveidoja studentu radio KNZ. Tomēr pēc gada radio beidza pastāvēt, bet 2002. gadā kopā ar domubiedriem viņš izveidoja LU Radio NABA. Sākums radiostacijai bija ļoti veiksmīgs. 2003. gadā Radio NABA saņēma septiņas Nacionālās televīzijas un radio padomes balvas (tagad – Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome).

M. Štamdiers atzīst, ka izdomāt radio nosaukumu nav bijis vienkārši, tomēr pēc sarunas ar grafisko dizaineru nonākuši pie secinājuma, ka radio nosaukums būs NABA: "Logo tika veidots kā šķēres, kas pārgriež nabu. Simboliski, ka šķēres izskatās kā cilvēks, kuram ir izkritusi naba. Tad ir šis centrālais punkts jeb naba, ap

ko viss griežas." Interesanti, ka abreviatūrā NABA slēpjas atšifrējums – Nekomerciālā audiālās baudas akadēmija.

Radio NABA ir arī Latvijas Radio 6. kanāls. **"Nopietnai augstskolai ir nepieciešams savs radio, un LU ir vienīgā augstskola, kurai ir savs radio FM vilnī. Universitātes programma iziet nacionālā līmenī,"** uzsver Madars Štramdiers.

Radio NABA vadītājs Madars Štramdiers sveic konkursa "Hadrans 2016" uzvarētājus.

Radiostacijā skan 41 raidījums, ko veido 100 cilvēki. Radioprogramma ir visaptveroša, tā vēsta par notikumiem kultūrā, izglītībā un zinātnē. Tomēr svarīgākā vieta radio atvēlēta mūzikai, kas atšķiras no citu radiostaciju mūzikas.

“Mums ir tipisks universitāšu un koledžu radio formāts, kur skan savādāka mūzika. Šādu piemēru pasaulē ir daudz. Mums neskanēs vulgārā popmūzika, un arī kolektīvu interesē daudz plašāka mūzika. Daudz vienkāršāk ir paņemt komerciālu formātu un atskaņot dažādus pasaules popa skaņdarbus. Esam gājuši tālāk. Ārpus komerciālā ir daudz plašāks mūzikas lauks, ir dažādi žanri, subžanri, mūzikas virzieni, dažādi eksperimenti. Mums šķiet, ka tas ir interesantāk,” stāsta M. Štramdiers.

Radio NABA bieži izraujas no telpām un uzceļ studiju dažādās vietās. Piemēram, Baltajā naktī šoruden Radio NABA uzbūvēja studiju tramvajā – tas ir nebijis notikums pasaules mērogā. Radiostacija piedalās arī festivālā “Laba Daba”, Muzeju naktī, Daugavpils Mākslas naktī, Rīgas svētkos, Zinātnieku naktī, studentu svētkos “Aristotelis” u. c. pasākumos. Radio NABA arī veido savus konkursus. Viens no tiem ir Vislatvijas fotokonkurss. 25 uzvarētāju foto izstāde pusgadu ceļo pa Latvijas augstskolām. Tāpat Radio NABA rīko jauno mūzikas grupu konkursu “Hadrons”. Konkursa uzvarētājiem ir iespēja uzstāties “Aristotelī”, festivālos “Bilde” un “Laba Daba”. Šogad par uzvarētājiem kļuva grupa “The Creek”.

Radio darbinieki strādā brīvprātīgi un savā pulkā aizvien gaida cilvēkus, kuriem interesē radio formāts. Interesenti var nākt ar savu ideju, kas būtu atbilstoša radio konceptam, kā arī iesaistīties jau esošajos raidījumos.

Radio NABA valda radošs gars, kas neļauj atslābt nevienam brīdi, uzskata Madars Štramdiers.

NO RADIO VIESA PAR VADĪTĀJU

Gandrīz jau gadu Radio NABA strādā LU students Kaspars Eglītis. Vasarā viņš absolvēja filozofus Vēstures un filozofijas fakultātē un iestājās Datorikas fakultātē studēt datorzinātnes. Viņš no raidījuma “Studentu pietura” viesa ir kļuvis par tā vadītāju. Pašlaik viņš arī gatavo izglītības, zinātnes un kultūras apskatu.

Jau skolas laikā Kasparu saukuši par radio balsi, un nesen viņš sācis apmeklēt runas kursus. “Ja tu tiec Radio NABA, tas nozīmē, kas tu esi interesants runātājs un interesanti izklausies. Ja ej uz runas kursiem, tā ir iespēja uzlabot sevi un raidījumu. Tā ir fakultatīva, bet ārkārtīgi noderīga lieta,” stāsta Kaspars, piebilstot, ka arī filozofijas studijas bagātinājušas viņa izteiksmes veidu, kas ļoti palīdz radio darbā.

Raidījums “Studentu pietura” vēsta par aktualitātēm LU – studijām, ārpusstudiju dzīvi un pasākumiem. Raidījumā bieži ciemiņi ir drosmīgi studenti, kas tikai ar 20 eiro kabatā apceļojuši visu Eiropu. Kasparam visinteresantākie raidījumi šķiet tie, kuros viesojas pasniedzēji. “Mēs atklājam, ka pasniedzēji arī ir cilvēki,” nosmej Kaspars. Kasparam patīk darbs radio, jo, viņaprāt, tā ir vieta izaugsmei. “Ir ārkārtīgi interesanta sajūta, kad sēdi telpā un tevi vienlaikus klausās tūkstoš cilvēku, bet tu nevienam no viņiem neredzi. Vienmēr ir jāiedomājas, kā otrs cilvēks reaģē, vai viņam ir garlaicīgi vai nav. Vienlaikus jādomā par pulti, par to, kas skan fonā, lai nav lieku trokšņu. Jāorganizē cilvēki, kuri nāk uz raidījumu, jādomā, lai tas, ko saki, ir sakārtīgi. Un tas ir ārkārtīgi grūts, ļoti daudzšķautņains un sarežģīts darbs,” atzīst Kaspars.

Kaspars ne tikai vada raidījumus, bet arī spēlē vairākās mūzikas grupās. Grupa “careless afterlife”, kurā viņš ir bundzinieks, piedalījās grupu konkursā “Hadrons” un viesojās studijā, kur dziesmas izpildīja dzīvajā.

FOTO: Toms Grinbergs.

LU SIMTGADĒ SVINĒS SAVU DESMITGADI

Kad 2019. gadā LU svinēs savu 100. dzimšanas dienu, apritēs desmit gadi, kopš raidījumu “Zinātnes vārdā” un “Anotācija” vadītāja Aija Fedorova darbojas Radio NABA.

“Pirmo reizi par Radio NABA uzzināju vidusskolas laikā, un interese par tajā dzirdamo nezuda arī vēlāk, jau uzsākot studijas LU. Ļoti labi prātā palikušas pirmās sesijas un gatavošanās eksāmeni naktis garumā ar Radio NABA veidoto skaņu celiņu fonā. Tā pakāpeniski kļuva par regulāru šā radio klausītāju. Maģistrantūras studiju laikā sāku strādāt LU un tur iepazīnos ar Madaru, Radio NABA programmas direktoru, fantastisku personību un nebeidzamu ideju ģeneratoru. Tieši viņš deva iespēju kļūt par vienu no radio komandas,” viņa stāsta.

Raidījumu satura plānošana un sarunas ar viesiem regulāri dod iespēju sekot līdzi aktualitātēm zinātnē un kultūrā, bet pats interesantākais esot tas, ka radošajai un zinātniskajai videi ir vairāk kopīgā, nekā sākotnēji varētu šķist: "Atkal un atkal no jauna sarunās ar raidījumu viesiem pārliecinos, ka labām lietām nepieciešams laiks, kas patiesi

Raidījums ir kļuvis par tikšanās vietu mūziķiem, kuri savā starpā sen nav redzējušies: "Ar grupu "Parks" bija brīnišķīgs raidījums, jo viņi diezgan sen nebija tikušies. Burvīgi bija satikties vienā raidījumā ar maestro Raimonu Paulu un Viktoru Lapčenko, citā raidījumā Lapčenoks satikās ar Gunāru Šimku, kādreizējo

Mūziķis Jānis Žilde no grupas "Satellites LV" un Aija Fedorova.

noderīgs un aizraujošs top brīžos, kad tam bez steigas velta pietiekami daudz uzmanības un pārdomu."

Aijai Fedorovai vislabāk savā darbā patīk iespēja satikt un iepazīt daudzpusīgas personības, aizdomāties par viņu pamanītajām kopsakarībām un kvalitatīvas mūzikas pavadībā palīdzēt to visu uzzināt arī klausītājiem.

VIETA, KUR SATIKTIES MŪZIĶIEM

10 gadus Radio NABA darbojas pieredzējušais mūzikas žurnālists Uldis Rudaks. Viņš ir vadījis tādus raidījumus kā "Amēba", "Bīstamie gadi", "Re! Kovers", "Biit matos" un patlaban vada raidījumu "Zibens pa dibenu", kurā tiek apskatīti 100 visu laiku labākie Latvijas mūziķu albumi. Raidījuma labskanīgais nosaukums aizgūts no grupas "Pērkons" 1982. gada albuma "Zibens pa dibenu". "Es raidījumu uztveru par savu misiju, ko daru kā vienu no nozīmīgākajām lietām, ko savā dzīvē esmu paveicis," stāsta Uldis Rudaks.

grupas "Katedrāle" vadītāju. Raidījumā par "Dzelzs vilku" satikās Juris Kaukulis un Armands Butkevičs, kurš grupā vairs nespēlē. Raidījumā par "Satellites.lv" satikās Uldis Zariņš un Jānis Žilde, kuri kopš 90. gadu vidus tikpat kā nebija tikušies."

Tāpat mūzikas žurnālists iecerējis izdot arī grāmatu, kurā būs iekļauti raidījumā izskanējušo albumu apskati. Par katru albumu paredzēts viens atvērums.

Uldis Rudaks strādā Radio NABA, jo tas ir viņa aicinājums: **"Šis radio ir unikāls ar to, ka cilvēki taista raidījumus tāpēc, ka viņi grib taisīt raidījumus. Šī ir pilnīga hobija un entuziasma radio stacija.** Cilvēki klausās Radio NABA tāpēc, ka šeit skan citādāka mūzika nekā citās radiostacijās. Tā ir ļoti daudzveidīga." ●

Raidījuma "Studentu pietura" vadītājs Kaspars Eglītis.

FOTO: Toms Grinbergs.

FUTBOLISTS EDUARDS EMSIS: SAPŅA PIEPILDĪJUMS PAR AUGSTĀKO IZGLĪTĪBU UN PROFESIONĀLA KARJERU LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ

Kārlis Dārznieks

Latvijas Universitāte (LU) ir vienīgā tradicionālā tipa universitāte Latvijā, kur jauniešiem ir iespēja studēt kādā no daudzajām un dažādajām studiju programmām. To ļoti novērtē arī sportisti, kuri profesionālo sportu nolēmuši apvienot ar augstākās izglītības iegūšanu un izvēlas duālo karjeru, kas mūsdienās iemantojusi aizvien lielāku popularitāti. Viens no šādiem sportistiem ir Latvijas futbola Virslīgas kluba "METTA/Latvijas Universitāte" futbolists un Sociālo zinātņu fakultātes students Eduards Emsis.

Duālās karjeras iespējas Latvijas Universitātē gadu no gada aizvien vairāk jauniešu motivē izmantot iespēju paralēli profesionālās sportista karjeras attīstībai studēt un iegūt augstāko izglītību. Pelnošam sportistam, ja tikai ir lieliska veselība, talants un arīdzan veiksmē, var būt pietiekami ilga karjera, lai viņš spētu finansiāli nodrošināt sevi arī pēc aktīvo sporta gaitu noslēguma, kas visbiežāk ir vismaz 25–30 gadu pirms pensionēšanās vecuma, turklāt katra sportista lielākais drauds ir traumas. Tieši šie divi argumenti visbiežāk liek jauniešiem jau savas karjeras attīstības sākumā saprast, ka augstākā izglītība var būt kā balsta spilvens ikvienai dzīves situācijai – ja arī sportista karjerai jāliek punkts, iegūtās zināšanas ļaus straujāk atsperties dzīves jaunajiem izaicinājumiem.

Latvijas Universitātes Sporta servisa centrs (SSC) 2017. gada pavasarī, jaunā studiju gada ievadā, izskatīja teju 50 augstākā līmeņa sportistu pieteikumus studiju maksas atvieglojumiem. bezmaksas studiju iespējas regulāri vēlas izmantot gan komandu sporta veidu jauniešu izlašu līderi un nacionālo izlašu kandidāti, gan vairāki valsts vadošo individuālo sporta veidu pārstāvji. LU iespēju robežās cenšas dot visiem šo iespēju, taču arī turpmāko gadu studijas nav otršķirīgas – sportistiem, lai saglabātu iegūtos mācību maksas atvieglojumus, ir obligāti jābūt sekmīgiem un sesijas jānoslēdz bez kredītpunktu parādiem. Taču mērķtiecība ir viena no galvenajām labu sportistu īpašībām, un līdz ar to jau vairāki desmiti LU absolventu, kuri ir bijuši vai turpina būt aktīvi sportisti, pierādījuši, ka to visu apvienot ir iespējams.

Šo ceļu pašlaik iet arī LU Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas zinātnes studiju programmas students **Eduards Emsis**. Sportists ir ne tikai futbola kluba "METTA/Latvijas Universitāte" pamatsastāva spēlētājs, bet arī Latvijas jauniešu U-21 vecuma izlases spēlētājs. Profesionālā futbola specifika pret studētgrībētājiem gan ir skarba – obligātais komandas treniņš notiek dienas pirmajā pusē, tieši lekciju laikā, tādēļ Eduardam ikdienā ir dubulta slodze, taču sportists nešaubās, ka laba komunikācija ar mācībspēkiem un paša motivācija arī šoruden ļaus panākt iekavēto un galu galā rezultēties ar kāroto diplomu. Šajā intervijā sportists stāsta par savu motivāciju studēt, studenta – sportista ikdienu un nākotnes mērķiem.

EDUARD, PASTĀSTI, KĀ SĀKĀS TAVAS FUTBOLISTA GAITAS? VAI FUTBOLS IR TAVS PIRMAIS UN VIENĪGAIS SPORTA VEIDS?

Laikam jāsaka – nevis es izvēlējos futbolu, bet futbols izvēlējās mani (*smaida*). Skaidrojums tam būtu, ka mans tēvs, kurš arīdzan bija profesionāls futbolists, mani mazu aizveda uz "JFC Skonto" futbola akadēmiju, kur arī spēru pirmos soļus futbolā ārpus mājas pagalma, tur arī attīstījos visus bērnības un agras jaunības gadus. Bez dalības jaunatnes čempionātā biju ticis pie iespējas savus spēkus samērot titulētā "Skonto FC" dublieru jeb tuvākās rezerves komandā, taču tam 2013. gadā sekoja pievienošanās futbola skolas (FS) "METTA" sistēmai. ►

FOTO: FK "METTA"/Latvijas Universitāte.

TIĒŠI PAR PIEVIENOŠANOS LU FUTBOLA SADARBĪBAS ORGANIZĀCIJAI "METTA" ARĪ GRIBĒJU VAICĀT – VAI TAS NOTIKA MĒRĶTIECĪGI AR DOMU PAR STUDIJĀM?

FS "METTA" rindās sāku spēlēt, jau mācoties vidusskolā, ja nemaldos, 11. klasē. Protams, tas ir vecums, kad domas par studijām kļūst aktuālas, un es zināju, ka šādu iespēju šeit varu iegūt. Kopumā gan FS "METTA" simpatizēja kā ļoti latviska komanda ar labiem treneriem, tādēļ savu izvēli ne brīdi neesmu nožēlojis. Kā ikvienam jaunajam spēlētājam sākums bija dublieru komandā, kur arī būtībā pavadīju visu pirmo sezonu, tikai pašā rudenī tīkot pie iespējas debitēt Virslīgas komandā. Arī nākamajā, 2014. gada sezonā par savu vietu Virslīgas komandā vēl ļoti cīnījos, taču pēdējās sezonās ir izdevies nostabilizēties pamatsastāvā un progresēt no spēles uz spēli.

JĀ BŪTU JĀIZVEIDO POPULĀRĀKO LU FAKULTĀŠU TOPS, KO IZVĒLAS AUGSTĀKĀ LĪMEŅA SPORTISTI, TAD SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE NE TUVU NEBŪTU STARP LĪDERĒM... KĀ TU NONĀCI LĪDZ ŠĀDAI IZVĒLEI?

Jā, vairumam gan manu studējošo komandas biedru, gan arī basketbolistu populārākā ir Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte, kam seko laikam Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte. Savā fakultātē pašlaik laikam esmu vienīgais vai katrā ziņā viens no retajiem sportistiem, kurš studē ar LU SSC atbalstu. Kādēļ šāda izvēle? Laikam jau tādēļ, ka mani vienmēr ir interesējušas multimediju lietas. **Pēc dabas esmu visai kluss, tādēļ aktīva komunikācija studiju procesā, un it īpaši multimediju jomā, palīdz man attīstīties un kļūt komunikablākam.** Tagad esmu

apsvēris, ka īri labi būtu interesējusi arī ekonomika, taču par izvēli nesūdzos. Ir interesanti! Forši, ka no SZF man ir bijuši arī priekšteči futbolisti, kā Mārtiņš Milaševičs un Rūdolfs Pukītis. Viņi abi bija "METTA/Latvijas Universitāte" Virslīgas komandas pamatsastāva spēlētāji, turklāt, cik zinu, Rūdolfs patlaban strādā reklāmas jomā.

ZINĀMS, KA PROFESIONĀLĀ REŽIMĀ TREIŅI NOTIEK DIENAS PIRMAJĀ PUSĒ. STUDĒJOT PILNA LAIKA KLĀTIENĒ, NOTEIKTI IR REIZES, KAD LEKCIJAS UN TREIŅU LAIKS SAKRĪT. KAM TĀDĀ BRĪDĪ DOD PRIEKŠROKU?

Diemžēl tā ir, ka komandas treniņš un lekcijas mēdz pārklāties vienā laikā. Agrāk gan "METTA/Latvijas Universitāte" aktīvos komandas koptreniņus aizvadīja vakaros, kad arī man apvienot ar studijām nebija nekādu problēmu, taču tagad režīms ir pamainīts, un nereti sanāk lekcijas kavēt. Ar to laikam arī atbildēju uz jautājumu (*smaida*), taču kursu noslēguma eksāmenu laikā treneri ir saprotoši, un tad vairāk tiek domāts par augstskolu.

VAI MĀCĪBSPĒKI IR SAPROTOŠI, KA SPORTA DĒĻ NE VIENMĒR TIEC UZ VISIEM SEMINĀRIEM UN LEKCIJĀM?

Galvenokārt jā. Nav neviena, kurš kategoriski iebilstu pret to, ka kādā dienā augstskolā neesmu futbola dēļ. Ja visu sarunā, tad kopsaucēju var atrast vienmēr.

TAGAD JAU VAIRĀKUS GADUS ESI AKTĪVS STUDENTS – KĀDA IR TAVA GALVENĀ ATZIŅA PAR DUĀLO KARJERU? VAI TAS IR VIEGLI/GRŪTI?

To tā nevar pateikt. Katrā sporta veidā ir savs režīms, kā arī katrā fakultātē ir sava kārtība un specifika – kādā nozīmīgāks ir lekciju process, citā – patstāvīga mācību vielas studēšana ārpus lekcijām... Grūti teikt. Varbūt vidējais kopsaucējs būtu, ka viss ir atkarīgs no paša cilvēka. Lai arī ar kādu sporta veidu nodarbotos, neviens netrenējas no rīta līdz vakaram, un tas noteikti arī nav ieteicams.

Ir jābūt pietiekami labai atpūtai, lai atgūtu enerģiju. Skaidrs, ka studijas ļoti noslogo galvu, taču tajā pašā laikā tas attīsta intelektu, kas noteikti noder arī sporta laukumā. Es personīgi priecājos, ka starp treniņiem varu lietderīgi izmantot laiku un studēt. Citiem varbūt patīk arī sēdēt mājās, atpūsties vai veikt citas nodarbes. Katrā ziņā **viss ir atkarīgs no paša – ja vien pats to grib, var apvienot profesionālo sportu ar studijām.**

RUNĀJOT PAR “METTA/LATVIJAS UNIVERSITĀTE”, KAS TEVI ŠAJĀ ORGANIZĀCIJĀ PIESAISTA VISVAIRĀK?

Man ļoti patīk mūsu komandas kolektīvs. Esmu jau pietiekami labi iepazinis visu komandu, un man ļoti patīk mani komandas biedri un treneri. Arī ikdienā aizrit profesionālā režīmā. Patīk, ka futbola skola “METTA” ļoti turas pie savām vērtībām un starp bērniem tās aktīvi pozicionē: ģimene – futbols – izglītība. Mēs, Virslīgas komandas spēlētāji, esam gana pieauguši, lai pašiem savas dzīves vērtības kļūtu aizvien pārdomātākas, taču esmu drošs, ka tās vairumam sakrīt ar kluba minētajām vērtībām. Un tas ir ļoti forši.

VAI TAVI NĀKOTNES MĒRĶI PRIORITĀRI SAISTĀS AR FUTBOLISTA KARJERU?

Jā, noteikti! Uzskatu, ka man vēl viss ir priekšā, tāpēc vēlos kļūt par profesionālu futbolistu. Ja man tas izdosies, tad, atskatoties uz šiem jaunības gadiem, būs ļoti liels gandarijums, ka vienlaikus arī studēju. Lai gan par studijām kā traucēkli

būtu aplami runāt – iepriekš Latvijas jaunatnes izlasēs tiku spēlēt vien pārbaudes un draudzības mačos, tādēļ šī nostiprināšanās Latvijas U-21 izlasē oficiālos atlases ciklos ir panākta tieši studiju gados.

NOTEIKTI ARĪ KOMANDAS BIEDRS DĀVIS INDRĀNS DOD GANA LIELU MOTIVĀCIJU, KA ARĪ STUDENTU KOMANDAS SPĒLĒTĀJS SPĒJ IEKĻŪT NACIONĀLAJĀ VĪRIEŠU IZLASĒ?

Dāvja iekļūšana nacionālajā izlasē un regulāra spēlēšana ir ļoti pozitīvs notikums mums visiem. Viņš ir ļoti talantīgs spēlētājs. Dāvis gan nav no mūsu komandas studējošajiem spēlētājiem, taču esmu pārliecināts, ka, arī paralēli studējot, viņu tas neatturētu būt starp valstsvienības spēlētājiem. Arī Edgars Vardanjans, kurš šovasar absolvēja Latvijas Universitāti un tikai pirmo sezonu pēc pieciem gadiem “METTA/Latvijas Universitāte” rindās spēlē citā klubā, ir apliecinājums tam, ka studijas nekādā gadījumā nav traucēklis kļūt par augstākā līmeņa sportistu – kļūt par pilnvērtīgu profesionāli un iekļūt nacionālajā vīriešu izlasē.

Eduards Emsis

Dzimis: 1996. gada 23. februārī Rīgā

Augums: 184 cm

Svars: 71 kg

Jaunatnes sistēma: “JFC Skonto”

Pirmais treneris: Andrejs Gluščuks

Līdzšinējā karjera:

2002–2013 – “JFC Skonto” (Jaunatnes čempionāti)

2013 – “Skonto FC-2” (Dublieru čempionāts)

2014–2015 – FS “METTA-2” (Dublieru čempionāts)

Kopš 2015 – FK “METTA/Latvijas Universitāte” (Virslīga)

Oficiālās spēles Latvijas izlasēs:

Latvijas U-21 izlase – 3 spēles

Pašlaik studē:

LU Sociālo zinātņu fakultātē, bakalaura studiju programmas “Komunikācijas zinātne” 3. kursā (patlaban – akadēmiskais gads)

Latvijas Universitātes Sporta servisa centrs piedāvā augstu sasniegumu sportistiem studiju maksas atvieglojumus.

Uzzini vairāk: www.lu.lv/sports

NOZĪMĪGI NOTIKUMI LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ

“CAMART²” – VĒRIENĪGĀKAIS PROJEKTS LATVIJAS ZINĀTNES VĒSTURĒ

Piedaloties Eiropas Komisijas pārstāvjiem, Latvijas amatpersonām, ārvalstu sadarbības partneriem, viesiem un Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta darbiniekiem, 20. februārī svinīgi tika atklāts līdz šim vērienīgākais projekts Latvijas zinātnes vēsturē – “CAMART²”. Projekta mērķis ir stiprināt institūta un vienlaikus Latvijas valsts pozīciju Eiropas zinātniskajā telpā, kļūstot par Eiropas līmeņa reģionālo centru materiālzinātnes un tehnoloģiju pārneses jomā. “Ja līdz šim esam virzījušies pa vietējas nozīmes ceļiem, tad tagad, saņemot pasaulē lielākās zinātnes atbalsta programmas un Latvijas valdības labvēlību, mums ceļā pretim izcilībai jāsāk traukties ievērojami ātrāk pa Eiropas līmeņa automaģistrālēm – pretī Eiropas un pasaules vadošo pētniecības institūciju pulkam,” sacīja Cietvielu fizikas institūta direktors, projekta “CAMART²” vadītājs Mārtiņš Rutkis.

REFORMĀCIJAS 500 GADIEM LU VELTA KONFERENCI

17. martā Latvijas Universitātē, atzīmējot reformācijas 500 gadu jubileju, norisinājās starptautiska starpdisciplināra konference “Reformācija mūsdienu pasaulē”. Konferencē notika paneldiskusijas, kurās piedalījās gan latviešu, gan ārzemju pētnieki un garīdznieki.

LU SĀK IZDOT ASPAZIJAS KOPOTOS RAKSTUS

8. martā atklāšanas svētki bija Latvijas Universitātes Akadēmiskā apgāda klajā laistajam Aspazijas Kopoto rakstu krājuma pirmajam sējumam. Aspazijas Kopoto rakstu akadēmiskā izdevuma desmit sējumi izstrādāti programmas “Latvija 100” ideju gaismā, par galveno mērķi izvirzot nacionālo dārgumu aktualizāciju, izpēti un iesaisti mūsdienu zinātnes, izglītības un kultūras procesos.

PAR “MIKROTĪKLA” ZIEDOJUMU UNIVERSITĀTĒ ĪSTENOS 12 PROJEKTUS

Par SIA “Mikrotīkls” ziedojumu pusmiljona eiro apmērā īstēnos 12 Latvijas Universitātes projektus: “Datorzinātnes studiju programmu modernizācija”,

“Eksperimentālās laboratorijas kristālu audzēšanas iekārtas izveide”, “Aptamēru biosensora izstrāde minimāli invazīvai gaišo šūnu nieru karcinomas diagnostikai”, “Redzes ergonomikas pētījumu vides attīstība”, “Rietumantarktīkas ledāju dinamika kā apkārtējās vides un klimata ilgtermiņa izmaiņu indikators”, “Prātnieka laboratorijas izveide”, “Laika intervālu mērītāju RTS2006 modernizācija”, “Magnētiskā lauka attēlošanas eksperimentālās iekārtas uzlabošana”, “Staigā vesels”, “Trešās paaudzes nanosekvenatori biotehnoloģijas pētījumu attīstībai Latvijas Universitātē”, “Strukturālās līdzības topoloģiskā modelēšana: informācijas vizualizācijas topoloģiskā un eksperimentālā analīze” un “Programmējam ar prieku”.

“JUVENTUS” TRIUMFĒ MONTRĒ

Latvijas Universitātes jauktais koris “Juventus” izcīna “Grand Prix” koru festivālā Montrē. Konkursā koris “Juventus” izpildīja Frederika Sikstena, Heinriha Šica, Frenka Mārtina, Sīvena Hetfilda un pašmāju komponistu Ērika Ešenvalda un Riharda Zaļupes kormūzikas darbus.

VĒSTURĒ PIRMOREIZ NOTIEK LU ABSOLVENTU DIENA

19. maijā Latvijas Universitātes (LU) Absolventu klubs sadarbībā ar partneriem – LU, LU Botānisko dārzu, LU Studentu padomi un LU Fondu – organizēja pirmo LU Absolventu dienu, kas ir lielākie absolventu satikšanās svētki. LU Botāniskajā dārzā vienuviet pulcējās vairāk nekā 600 viesu. Atklāšanās tika svinīgi parakstīts līgums starp LU un LU Absolventu klubu, tādējādi vēl vairāk stiprinot savstarpējo sadarbības saiti un paverot LU Absolventu klubam plašākas iespējas piedalīties LU sabiedrības dzīves organizēšanā, kā arī LU attīstības plānošanā, daloties ar savu pieredzi un viedokli. LU Absolventu dienā arīdzan sāka vākt līdzekļus Absolventu takai, kas apmeklētājus priecēs LU Botāniskajā dārzā.

DATORIKAS FAKULTĀTES STUDENTI IEGŪST AUGSTO 20. VIETU PASAULES PRESTIŽĀKAJĀS SACENSĪBĀS

24. maijā Latvijas Universitātes Datorikas fakultātes komanda – Andrejs Kuzņecovs, Pēteris Pakalns, Aleksejs Zajakins – pasaulē senāko un prestižāko programēšanas sacensību ACM ICPC (ACM International Collegiate Programming Contest) finālā ieguva dalīto 20. vietu 133 pasaules spēcīgāko komandu konkurencē. Tādējādi Latvijas Universitātes studenti iekļuva pasaules visspēcīgāko studentu programēšanas komandu vidū. Sacensības notika Repidsitijā, Dienviddakotā, ASV, un tajās no gandrīz trim tūkstošiem universitāšu piedalījās nepilni 5% komandu. Viņu starpā bija vien divas Baltijas valstu komandas – no Latvijas Universitātes un Viļņas Universitātes.

LU UZŅĒMĒJIEM UN CITIEM PARTNĒRIEM IZVEIDO JAUNU PORTĀLU – BUSINESS.LU.LV

Maija nogalē Latvijas Universitātē (LU) radīts jauns portāls uzņēmējiem un citiem potenciālajiem partneriem, kurā atrodama informācija par sadarbības iespējām ar Universitāti. LU piedāvājums uzņēmējiem ietver līgumpētījumus, kopīgu projektu realizāciju, iespēju saņemt ekspertu konsultācijas, licencēt tehnoloģijas, kā

arī citas sadarbības iespējas. Jaunajā mājaslapā <http://business.lu.lv/> apkopota informācija par piedāvājumiem un kompetencēm ķīmijas, vides, enerģētikas, pārtikas, materiālu un biomedicīnas jomā, taču laika gaitā portāls tiks papildināts arī ar citu LU jomu piedāvājumu, uzsvēra Tehnoloģiju pārneses grupas vadītāja Ilze Grante.

STARP 2,7% VISPRESTIŽĀKO PASAULES AUGSTSKOLU

8. jūnijā tika publiskoti "QS World University Ranking" dati, kuri parāda, ka Latvijas Universitāte (LU) ierindojas starp prestižākajām pasaules augstskolām. Vērtēšanas sistēmas veidotāji norāda, ka LU atrodas starp 2,7% labāko pasaules augstskolu aptuveni 26 000 izglītības iestāžu konkurencē. "Latvijas Universitāte reitingā pakāpusies augstāk, palielinot darba devēju un akadēmiskās vides reputācijas rādītājus, kā arī universitātes atpazīstamību starptautisko studentu vidū. Attīstība notiek arī citās universitātēs, kurām pieejamais valsts atbalsts ir krietni vai pat nesalīdzināmi lielāks nekā Latvijas Universitātei. Mums noteikti jāaudzē ārvalstu pasniedzēju piesaiste – esam lūguši reitinga veidotājus pārbaudīt datus par LU personāla publikāciju citējāmību, kur, izmantojot tos pašus avotus kā QS, mūsu dati ir par aptuveni 20% labāki nekā vērtējumā izmantotie. Šāda novirze būtiski ietekmē Latvijas Universitātes pozīciju gala vērtējumā," atzīst rektors Indriķis Muižnieks.

LU KĀ PIRMĀ NO LATVIJAS AUGSTSKOLĀM PARAKSTA LĪGUMU AR LOK

16. jūnijā Latvijas Universitātes (LU) rektors Indriķis Muižnieks un Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) prezidents Aldons Vrubļevskis parakstīja sadarbības līgumu, aizsākot līdz šim nebijušu gudrāko prātu konsolidāciju sporta un sabiedrības veselības attīstībai. Līgums paredz attīstīt un veicināt divpusējo sadarbību sporta, izglītības, zinātnes un pētniecības jomā. "Pirmā lieta, ko mēs skaidri iezīmējam, ir pētījums par to, kādu ietekmi uz bērnu veselību un attīstību atstāj LOK iniciatīva "Sporto visa klase". Skaidri redzam, kā mēs varam objektīvi palīdzēt novērtēt šo iespaidu, izmantojot ļoti daudzas dažādas metodes, ne tikai vienkāršu mērīšanu un svēršanu, bet arī ar psiholoģiju un bioķīmiju saistītās metodes," par sadarbības aizsākumu no LU puses stāsta rektors Indriķis Muižnieks.

LU PIEDALĀS IZSTĀDĒ "ASTANA EXPO 2017"

Kazahstānas izstādes "Astana Expo 2017" izglītības nedēļā no 19. līdz 25. jūnijam piedalījās vairākas Latvijas augstskolas, tajā skaitā Latvijas Universitāte. Latvijas Universitāte izstādē iepazīstināja ar studiju iespējām un piedāvāja sadarboties dažādās pētniecības jomās.

LU "GISTAR" REĢIONĀLIE CENTRI VEICINA VĒŽA AGRĪNU DIAGNOSTIKU

Rēzeknē un Madonā atklāti Latvijas Universitātes (LU) pētījuma "GISTAR" reģionālie centri. Pētījumā reģionālajos centros iedzīvotājiem vecumā no 40 līdz 64 gadiem ir iespēja bez maksas veikt gremošanas sistēmas audzēju – resnās un taisnās zarnas un daļai arī kuņģa ļaundabīgo audzēju – risku izvērtējumu un agrīnu diagnostiku. Diagnosticējot ļaundabīgo procesu savlaicīgi, lielāko daļu audzēju ir iespējams veiksmīgi ārstēt. LU Kliniskās un profilaktiskās medicīnas institūta galvenais pētījums "GISTAR" norisinās jau vairākus gadus. Pētnieki saņēmuši Latvijas Zinātņu akadēmijas balvu par nozīmīgu Latvijas zinātnes sasniegumu. Pētījuma vadītājs ir LU Medicīnas fakultātes profesors ārsts gastroenterologs Mārcis Leja.

ABSOLVENTE ELĪNA BRASLIŅA SAŅĒM JĀŅA BALTVILKA BALVU

Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes absolvente Elīna Brasliņa jūlijā saņēma Jāņa Baltvilka balvu grāmatu mākslā par ilustrācijām Jura Zvirgzdiņa grāmatai "Tobiass, Čārlijs un neredzamais spoks" un Luīzes Pastores grāmatām "Operācija "Maska"" un "Pēdējais ķēniņš".

E. Brasliņa ir gan tulkotāja, gan atzīta ilustratore, gan arī grāmatu mākslas konkursa "Zelta ābele" laureāte. Viņa sacīja – tā viņai bijusi gaidītākā balva: "Es biju ļoti aizkustināta. Tas bija ļoti

liels pārsteigums, zinot arī, kas tika nominēti šogad. Man nebija vispār nekādas cerības! Tas ir augstākais novērtējums, ko vispār var iegūt, un tā ir vislabākā motivācija turpināt to, ko es šobrīd daru. Augstākais novērtējums, ko var iegūt, un labākā motivācija.”

EIB PIEŠĶIR 30 MILJONUS EIRO LU AKADEMISKĀ CENTRA ATTĪSTĪBAI

20. jūlijā Eiropas Investīciju banka (EIB) Latvijas Universitātei (LU) piešķir 30 miljonus eiro Akadēmiskā centra otrā posma attīstībai Torņakalnā. Līgumu par 30 miljonu eiro piešķiršanu parakstīja LU rektors Indriķis Muižnieks un EIB publiskā sektora aizdevumu operāciju nodaļas vadītājs Baltijas valstīs un Ziemeļeiropā Rafals Ribackis. Šis bija pirmais stratēģisko investīciju projekts Latvijā Junkera plāna ietvaros, par kuru parakstīts ieguldījumu līgums. “EIB piešķirtais finansējums ir apliecinājums, ka LU ir stabils un uzticams sadarbības partneris. Augstākās izglītības un zinātnes attīstība ir ne tikai mūsu stratēģiskais mērķis, bet arī Eiropas Savienības prioritāte,” uzsvēra I. Muižnieks.

“RATNIEKOS” ASTOTO REIZI – “LABA DABA”

No 4. līdz 6. augustam jau astoto reizi Latvijas Universitātes atpūtas kompleksā “Ratnieki” notika starptautiskais mūzikas festivāls “Labā Daba”. 2017. gada festivāls pulcēja vairāk nekā 90 mūzikas apvienību un didžeju no vairākām pasaules valstīm un priecēja ar jaunu peldošo skatuvi. Festivāla laikā jau piekto gadu Latvijas Radio 6 – Latvijas Universitātes Radio NABA ēterā

nodrošināja īpašu radio tiešraidī, kas radio viļņos teju 35 stundas raidīja festivāla notikumus, koncertus, sarunas un labdabīgās festivāla sajūtas.

LU PĒTNIEKI IZSTRĀDĀ NIERU AUDZĒJU AGRĪNĀS DIAGNOSTIKAS METODES

Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes pētnieki strādā, lai izveidotu ātru un precīzu nieru audzēju agrīnās diagnostikas metodi, kas nākotnē varētu būtiski uzlabot to ārstēšanu. Pirmie projekta “Aptamēru biosensora izstrāde minimāli invazīvai gaišo šūnu nieru karcinomas diagnostikai” rezultāti jau ar panākumiem prezentēti starptautiskajā zinātniskajā konferencē “Current Trends in Cancer Theranostics”, kas šovasar norisinājās Lietuvā. Nieru karcinoma ir devītais izplatītākais audzējs pasaulē, savukārt gaišo šūnu nieru karcinoma ir visizplatītākais nieru audzēja paveids. Kaut arī modernā terapija spēj pagarināt dzīvildzi daļai nieru karcinomas pacientu, ātras un precīzas agrīnās diagnostikas metodes izstrādāšana sniegtu iespēju atklāt nieru karcinomu jau pirmajās slimības stadijās, kad iespējams audzēju ķirurģiski izņemt un noteikt optimālu ārstēšanas režīmu.

ATKLĀTS ZVEJNIEKA APBEDĪJUMS NO CETURTĀ GADU TŪKSTOŠA PIRMS MŪSU ĒRAS

Augustā arheoloģiskajos izrakumos Riņņukalna akmens laikmeta apmetnē pie Salacas iztekas no Burtnieku ezera atklāts sens zvejnieka apbedījums. Riņņukalna apmetne ir Ziemeļeiropā unikāla senā dzīvesvieta, kur iegūstama bagātīga informācija par seno iedzīvotāju uzturu un dzīvesveidu ceturtnajā gadu tūkstoši pirms mūsu ēras. Šajā Eiropas reģionā vēl

nebija plaši attīstījusies zemkopība un lopkopība. Lai gan izrakumi Riņņukalnā iepriekš veikti jau 19. gadsimtā, ar mūsdienās pieejamajām analīzes metodēm iespējams daudz precīzāk un detalizētāk raksturot seno cilvēku ikdienas dzīvi, skaidroja Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta vadošais pētnieks Valdis Bērziņš.

LU BASKETBOLISTI IEGŪST BRONZU PASAULES UNIVERSIĀDĒ

Augusta izskaņā vēsturisks notikums – Latvijas studentu basketbola valstsvienība, kuras sastāvā pārsvarā ir Latvijas Universitātes komandas spēlētāji, galvenā trenera Gunta Endzela vadībā 29. augustā Taivānā izcīnīja bronzu Pasaules universiādē, cīņā par trešo vietu ar rezultātu 81:74 apspēlējot Serbiju.

PAR 14% LU PIEAUG PAMATSTUDIJĀS STUDĒJOŠO SKAITS

Salīdzinājumā ar pērnā gadu Latvijas Universitātes studentu skaits pamatstudijās pieaudzis par 14%, liecina uzņemšanas rezultāti. 2016. gadā studijas sāka 3770, bet šogad - 4141. Augstākā līmeņa studijās studējošo skaits pieaudzis par 1,3% – pērn tie bija 1213, bet šogad – 1266 studenti. Kopumā studentu skaits salīdzinājumā ar 2016. gadu pieaudzis par 9%.

LU INTEGRĒ RPIVA

Sākot no agra pavasara, notiek Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas (RPIVA) integrācija Latvijas Universitātē (LU). Integrācija bijusi veiksmīga – septembrī akadēmijas studenti turpināja, bet studētgrībētāji uzsāka studijas LU pārņemtajās RPIVA studiju programmās pēc tādiem pašiem studiju un finansējuma nosacījumiem, kādi bija RPIVA. Pēc RPIVA pievienošanas LU saimei piepulsējās vairāk nekā 2000 studenti un 46 pasniedzēji. Tāpat LU pārņēma astoņas RPIVA filiāles reģionos.

ISSN 1691-8185

Pēc diviem mirkļiem 100 gadi

Latvijas Universitātes Bibliotēkas veidotā stendu un virtuālā izstāde
"Rektoru galerija"
ir veltīta Latvijas Universitātes 98. gadadienai

No 28.09.2017. izstāde apskatāma
Latvijas Universitātes galvenajā ēkā Raiņa bulvārī 19.
Turpmāk izstāde būs skatāma arī citās Latvijas Universitātes ēkās.

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919